

คู่มือ

กฎหมายที่น่ารู้สำหรับนักข่าว

โดย มานิจ สุขสมจิตร

7ค
8

ข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มทักษะการรายงานข่าวเชิงสืบสวน
และความรู้ด้านกฎหมาย ที่จำเป็นสำหรับผู้สื่อข่าว

- ๐ประมวลกฎหมายอาญา
- ๐กฎหมายแพ่งว่าด้วยการละเมิดสิทธิในชีวิตส่วนตัว
- ๐กฎหมายว่าด้วยเยาวชน
- ๐กฎหมายการปราบปรามแพร่ภาพลามก
- ๐กฎหมายการพิมพ์ พ.ศ.2484
- และกฎหมายอื่นที่ควรรู้

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961128149

คู่มือ

การรายงานข่าวเชิงสืบสวน

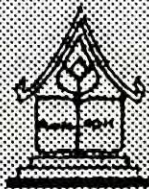
ชุด

กฎหมายที่นักข่าวควรรู้

ข้อแนะนำเพื่อเพิ่มทักษะการรายงานข่าวเชิงสืบสวน
และความรู้ด้านกฎหมายที่จำเป็นสำหรับผู้สื่อข่าว

มานิจ สุขสมจิตร

ประธานสถาบันพัฒนาการหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

ผลงานด้านตำราของ สถาบันพัฒนาการหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย
โดยความร่วมมือของ มุคนิริอาเซีย และ
มุคนิริเฮนรี ฮาร์ ลูซ

ผลงานด้านตำราและสิ่งตีพิมพ์
ของสถาบันพัฒนาการหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

หนังสือคู่มือ

- เทคนิคการรายงานข่าวจากประสบการณ์ของผู้สื่อข่าวชั้นนำในเอเชีย
- คู่มือหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น
- การบรรณาธิการและการจัดการหนังสือท้องถิ่น
- นานาทัศนะเกี่ยวกับการฝึกอบรมวิชาชีพหนังสือพิมพ์
- สถานภาพของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น
- คู่มือการรายงานข่าวสิ่งแวดล้อม
- คู่มือการรายงานข่าววิทยาศาสตร์
- หนังสือทศวรรษเศรษฐกิจไทย
- คู่มือการรายงานข่าวเศรษฐกิจ
- คู่มือการรายงานข่าวตลาดหุ้น
- คู่มือการรายงานข่าวเพื่อผู้บริโภค
- คู่มือการเขียนข่าวงบประมาณ

วารสารเชิงวิชาการ

- สื่อมวลชนปริทัศน์

เอกสารข่าว

- เด็พนิวส์

ISBN : 974-89131-1-2

คู่มือการรายงานข่าวเชิงสืบสวน

ชุด กฎหมายที่นักข่าวควรรู้

มานิจ สุขสมจิตร

ราคา 40 บาท

พิมพ์ครั้งที่ 3 พ.ศ. 2538 จำนวน 1,000 เล่ม
(สงวนลิขสิทธิ์)

โดย สถาบันพัฒนาการหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย
มูลนิธิอาเซีย
มูลนิธิเฮนรี อาร์ ลูซ

พิมพ์ที่

บริษัท
ที.พี.ปริ้นท์ จำกัด
T.P. PRINT CO., LTD.

187/25 ซอยสุขวิชานค้ำริ ถนนอรุณอมรินทร์ บางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10700

☎ 433-8586

สถาบันพัฒนาการพิมพ์แห่งประเทศไทย (Press Development Institute of Thailand)

สถาบันพัฒนาการหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ดำเนินงานลักษณะของมูลนิธิที่ไม่แสวงหากำไร จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2527 โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาทางด้านวารสารของประเทศไทย ตลอดจนเป็นองค์กรกลางของความร่วมมือกันระหว่างนักวิชาการและนักวิชาชีพ กิจกรรมหลักของสถาบันฯ คือการจัดการฝึกอบรมสื่อมวลชน เพื่อให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของยุคข่าวสาร, จัดทำเอกสารคู่มือทางด้านวารสารศาสตร์จัดทำวิจัยด้านสื่อมวลชน, จัดทุนฝึกอบรมวิชาชีพเพิ่มเติมสำหรับผู้สื่อข่าวทั้งในและต่างประเทศ ตลอดจนให้ความร่วมมือกับหน่วยงาน ราชการ องค์กรเอกชนและหน่วยงานระหว่างประเทศที่เห็นถึงความจำเป็นของการพัฒนาการวิชาชีพวารสารศาสตร์

สำนักงานของสถาบันฯ ตั้งอยู่ที่ 647 แอปป์แลนด์ทาวน์เฮาส์ คลองจั่น บางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทรศัพท์ / FAX :378-0981

Press Development Institute of Thailand (PDIT)

Founded in 1984 and pioneered by the Press Foundation of Asia, PDIT is a training and research center located in Bangkok. In the last eight years, PDIT has organized more than 35 seminars and workshops specializing in reporting on development issues , the environment, women and children and technology. Most of the programs were held in the provinces, and 80 percent of the participants came from rural newspapers and radio. The training programs of PDIT also include internships and fellowships for young journalists, some of whom qualify for training programs abroad . In addition to the quarterly training journal, Mass Media Review, which reports on journalism education, research and the development of the press, the publication of the Institute include a number of report on rural media development and science and environmental reporting. PDIT also cooperates with the Press Foundation of Asia on the production of "*Depthnews Thai*." Registered as a foundation, with a small endowment, PDIT is supported by grants from UNESCO, the Asia Foundation and the Press Foundation of Asia.

มูลนิธิเอเชีย (The Asia Foundation)

มูลนิธิเอเชียเป็นองค์การเอกชน ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1951 ภายใต้การสนับสนุนของชนชาวอเมริกัน เพื่อให้ทุนช่วยเหลือแก่ชาวเอเชียเพื่อความเจริญเติบโตและความก้าวหน้าทางสังคม เพื่อส่งเสริมความร่วมมืออันดีต่อกับระหว่างชนชาติในเอเชีย และเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดี ความร่วมมือและมิตรภาพระหว่างชาวเอเชียกับชาวอเมริกัน

ภายใต้การดูแลของคณะกรรมการทรัสต์ สำนักงานใหญ่ของมูลนิธิเอเชีย ณ นครซานฟรานซิสโก เป็นผู้กำหนดนโยบาย พิจารณาโครงการ ควบคุมงบประมาณ และให้การสนับสนุนด้านการบริหารงานของมูลนิธิเอเชียและในสหรัฐอเมริกา มูลนิธิเอเชียให้ทุนอุดหนุนแก่องค์การ สนับสนุนการจัดประชุม ช่วยเหลือองค์การในระดับภูมิภาค ตลอดจนโครงการแลกเปลี่ยนบุคคลากร

ผู้แทนของมูลนิธิเอเชียในประเทศต่างๆ กว่า 14 ประเทศในเอเชีย มีภารกิจคอยรับข้อเสนอและพิจารณาโครงการของชนชาวเอเชีย ตลอดจนอนุมัติหรือให้ความเห็นชอบ เพื่อการอนุมัติเงินทุนอุดหนุนต่อไป

โครงการสนับสนุนของมูลนิธิเอเชียในปัจจุบันมุ่งสนับสนุนในสาขาการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย ด้านกฎหมายและศาล การบริหารงานของรัฐบาลและกิจการด้านสาธารณสุข ด้านรัฐประศาสนศาสตร์และการปกครอง การพัฒนาเศรษฐกิจ การบริหารธุรกิจและการพาณิชย์ การค้าระหว่างประเทศและการลงทุน ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการทูต การสื่อสารและหนังสือพิมพ์ รวมทั้งการพัฒนาห้องสมุดและการช่วยเหลือด้านหนังสือ

มูลนิธิเอเชียให้ทุนแก่องค์การของรัฐบาล องค์กรกึ่งราชการ มหาวิทยาลัย และโรงเรียน ห้องสมุดและศูนย์ค้นคว้าวิจัย องค์กรของเอกชน สมาคมธุรกิจ สมาคมอาชีพต่างๆ กลุ่มปฏิบัติงานเพื่อชุมชนสมาคมสตรีและเยาวชน ตลอดจนองค์การต่างๆ ในระดับภูมิภาค.

THE ASIA FOUNDATION

The Asia Foundation is a private, publicly-supported grant-making organization founded in 1951 to lend American assistance to Asians for the growth and development of their societies, to promote Asian regional cooperation, and to further Asian-American understanding, cooperation, and friendship.

Governed by a private Board of Trustees, The Asia Foundation's headquarters in San Francisco provides policy guidance, program review, budgetary control and administrative support for all Foundation activities, supports conferences, assists regional organizations and conducts exchange programs.

Representatives of the Foundation's over 14 offices in Asia have the responsibility for receiving, reviewing, approving or recommending approval of proposals from Asians for grant assistance. The Asia Foundation's current program is largely concentrated in the area of Democratic System Development, Law and Judicial Administration, Government and Civic Affairs, Public Administration, Economic Development, Private Enterprise and Business Management, Foreign Trade and Investment, International Relations and Diplomacy, Communication and Journalism, and Library Development and Book.

Grants of The Asia Foundation are made to Governmental Institutions, Semi-Governmental Agencies, Universities and School, Libraries and Research Centers, Private Voluntary Organizations, Business Associations, Professional Societies, Civic and Community Groups, Women and Youth Associations and Regional Organizations.

ด ำ ป ร ะ ร าก

ระหว่างที่คณะวิทยากรจากสถาบันพัฒนาการหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ได้ไปให้การอบรมนักหนังสือพิมพ์เขมรที่กรุงพนมเปญ ช่วงปลายเดือนมกราคม ถึงต้นเดือนกุมภาพันธ์ 2536 นั้น คุณวีระศักดิ์ สาเลยกานนท์ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาการหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ได้บรรยายว่าเรื่องกฎหมายที่นักข่าว ควรรู้ที่ผมได้บรรยายไปนั้นมีสาระที่น่าสนใจอยู่มาก เพราะไม่ได้มีเพียงเรื่องหมิ่น ประมาททางอาญา หรือเรื่องละเมิดทางแพ่งเท่านั้น หากแต่ในเมืองไทยนั้นมี กฎหมายอีกมากมายหลายฉบับที่นักข่าวควรรู้ เลยไปถึงกฎหมายที่บัญญัติถึงการ โฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิดและการ ‘กระทำให้ปรากฏ แก่ประชาชน ด้วยวาจา...หนังสือหรือวิธีอื่นใดอันมิใช่เป็นการกระทำภายใน ความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญหรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือติชมโดยสุจริต เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายแผ่นดิน หรือรัฐบาล โดยใช้กำลังข่มขืนใจหรือใช้กำลังประทุษร้าย..’ รวมทั้งกฎหมายที่บัญญัติว่าการบอกเล่าความเท็จ แก่ประชาชนหรือการเผยแพร่ภาพลามกอนาจารเป็นการกระหอบ ต่อศีลธรรมอันดี ของประชาชนด้วย ล้วนเป็นเรื่องที่นักข่าวควรรู้ทั้งนั้น จึงอยากให้ รวบรวมเป็นเล่ม ฉะนั้นหนังสือเล่มนี้จึงได้เกิดขึ้นหลังจากการสนทนาที่กรุงพนมเปญ

การรวบรวมกฎหมายต่างๆ บรรดาที่นักข่าวควรรู้ภายในระยะเวลาอันจำกัด เพื่อให้ทันกับการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่องการทำข่าวสืบสวนสอบสวนในเดือน มิถุนายน 2536 ได้อาศัยความรู้ทางกฎหมายประกอบกับประสบการณ์การทำงาน หนังสือพิมพ์กว่า 30 ปี ได้ผนวกเอาคำพิพากษากฎีกาตัวอย่างมาแสดงไว้ด้วยความ เข้าใจของผู้อ่าน โดยได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของสถาบันพัฒนาการ หนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยช่วยพิมพ์ และดำเนินการให้เป็นรูปเล่ม แม้กระนั้น ก็ยังเชื่อว่าการขาดตกบกพร่องเป็นธรรมดาหากได้รับคำแนะนำจากท่านผู้รู้ทั้งหลาย ก็จะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงเพื่อการพิมพ์ครั้งต่อไป.

มานิจ สุขสมจิตร

ประธานสถาบันพัฒนาการหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย.

ด ว ป ร ส ก

ข้อถกเถียงกันในหมู่นักวิชาการวารสารศาสตร์และนิเทศศาสตร์ว่าบางวิชาที่สอนในมหาวิทยาลัย เช่น วิชาการเขียนและรายงานข่าวนั้นเป็น“ศิลป์” หรือเป็น “ศาสตร์” กันแน่ หรือเน้นด้าน “วิชาการ”หรือ“วิชาชีพ” มากกว่ากัน ผลสรุปจากข้อถกเถียงยังไม่แจ่มชัด เลยได้แต่เพียงความเห็นกลางๆ ว่า สามารถเป็นได้ทั้ง “ศิลป์” และ “ศาสตร์” หรือรวมเรียกว่าเป็น “เทคโนโลยี” ประเภทหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม วิชาการเขียนและรายงานข่าวนั้น นักวิชาชีพบางท่านเห็นว่าเป็นวิชาที่เน้นการปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี นักข่าวหรือผู้ที่สืบเสาะหาข่าวมารายงาน โดยการนำเสนอในรูปของการเขียนผ่านหนังสือพิมพ์หรือการเสนอโดยคำพูดผ่านสื่อวิทยุและโทรทัศน์ล้วนแต่ต้องอาศัย“ศาสตร์” คือความรู้ในเนื้อหาสาระของข่าวสาร และต้องอาศัย “ศิลป์” คือการนำเสนอในรูปแบบของการรายงานข้อเขียนหรือการพูดที่สละสลวยชวนอ่านหรือฟังและสื่อความหมายได้ดีที่สุด

คุณสมบัติที่ดีของนักข่าว ไม่ว่าจะเป็นนักข่าวหนังสือพิมพ์ หรือนักข่าววิทยุและโทรทัศน์สามารถเรียนรู้ได้ ทั้งในด้านศาสตร์และศิลปะทางหนึ่งๆ จากสำนักการศึกษา คือวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย และอีกทางหนึ่งคือการเรียนจากการทำงานในองค์กรสื่อมวลชน อย่างหลังนี้เป็นกระบวนการที่นักข่าวส่วนใหญ่ในสมัยก่อนเรียนรู้ซึมซับเอาเองหรือได้รับข้อแนะนำจากบรรณาธิการหรือนักข่าวอาวุโสหรือจากการจัดการให้มีขึ้น

คุณภาพของนักข่าว นักหนังสือพิมพ์ตลอดจนหนังสือพิมพ์หรือสื่ออื่นๆ ในสาขาวารสารศาสตร์ สื่อสารมวลชน และนิเทศศาสตร์ ขึ้นอยู่กับกระบวนการเรียนรู้ทั้ง “ศาสตร์” และ “ศิลป์” ดังกล่าวข้างต้น

สถาบันพัฒนาการหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ซึ่งถือกำเนิดมาเมื่อเดือนกรกฎาคม 2527 มีวัตถุประสงค์หลักคือการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพของวิชาการและวิชาชีพ “การหนังสือพิมพ์” หรือ “เจอร์นาลลิสม์”(Journalism) ซึ่งอาจตีความรวมสื่อมวลชนอื่นๆ เช่น วิทยุ และโทรทัศน์ได้โดยนัยเดียวกัน ด้วยการถือหลักของการนำเสนอข้อมูลและข่าวสารต่อสาธารณชน วัตถุประสงค์หลักนี้เป็นการเสริมกระบวนการทาง “ศิลป์” และ “ศาสตร์” ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นนั่นเอง

กิจกรรมหนึ่งของสถาบันในการส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพ ก็คือ การสร้างคู่มือ ตำราหรือข้อแนะนำสำหรับนักหนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะนักข่าวในหมวดต่างๆ ของสาขาวารสารศาสตร์ สื่อสารมวลชน และนิเทศศาสตร์ เพื่อช่วยให้นักข่าวได้มีความรู้ความชำนาญในทางวิชาการ และวิชาชีพเพิ่มเติม ซึ่งจะส่งผลให้พวกเขาปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและด้วยจิตสำนึกในจรรยาบรรณ ตลอดจนการสร้างเสริมสังคมในระบอบประชาธิปไตย

คู่มือ หรือตำราที่สถาบันฯ ได้จัดพิมพ์แจกจ่ายและจำหน่ายไปแล้วในช่วงนับตั้งแต่ก่อตั้งสถาบันฯ เป็นต้นมา มีหลายเล่ม อาทิเช่น “เทคนิคการรายงานข่าวจากประสบการณ์ของผู้สื่อข่าวชั้นนำในเอเชีย”, “คู่มือหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น”, “การบรรณาธิการและจัดการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น”, “นานาทัศนะเกี่ยวกับการฝึกอบรมวิชาชีพหนังสือพิมพ์”, “สถานภาพของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น”, “คู่มือการรายงานข่าวสิ่งแวดล้อม”, “คู่มือการรายงานข่าววิทยาศาสตร์”, “หนังสือทศวรรษเศรษฐกิจไทย”, “คู่มือการรายงานข่าวเศรษฐกิจ”, “คู่มือการรายงานข่าวตลาดหุ้น”, “คู่มือการรายงานข่าวเพื่อผู้บริโภค”, “คู่มือการเขียนข่าวงบประมาณ” เป็นต้น

นอกจากนี้ข้อแนะนำทางวิชาการและวิชาชีพหนังสือพิมพ์ที่ออกจากสถาบันฯ แห่งนี้ก็คือ ข้อเขียนจากนักวิชาการและนักวิชาชีพสื่อมวลชนผ่านวารสาร “สื่อมวลชนปริทัศน์” ของสถาบันฯ ตลอดจนเอกสารแจกในที่ประชุมสัมมนาและการประชุมเชิงปฏิบัติการที่ยังไม่ได้รวบรวมจัดพิมพ์

การจัดพิมพ์คู่มือและตำราต่างๆ นั้น ส่วนหนึ่งเป็นความดำริริเริ่มของสถาบันฯ เอง ที่เจียดงบประมาณมาจัดพิมพ์ และอีกส่วนหนึ่งได้จากความช่วยเหลือขององค์กรสาธารณะ ที่เห็นความสำคัญของการเสริมสร้างวิชาการและวิชาชีพแก่นักหนังสือพิมพ์ และสื่อมวลชน ซึ่งก็เห็นคุณค่าและมีความต้องการเพิ่มทักษะตนเองทั้งด้านเนื้อหาสาระทางวิชาการและการปฏิบัติงานในหน้าที่

ในระหว่าง พ.ศ. 2535-2537 สถาบันพัฒนาการหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ได้ดำเนิน “โครงการส่งเสริมการรายงานข่าวเชิงสืบสวน” ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้างและส่งเสริมบทบาทของนักข่าว นักหนังสือพิมพ์ในการขุดคุ้ย หรือ “เจาะลึก” ความไม่ชอบมาพากลในเรื่องต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ในด้านต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อประโยชน์อันถูกต้องและชอบธรรมของสาธารณชน อีกนัยหนึ่งคือสร้างความ “โปร่งใส” ขึ้นในการทำงานขององค์กรและระบบกลไกต่างๆ ในสังคมตามหลักการประชาธิปไตย

โครงการส่งเสริมการรายงานข่าวเชิงสืบสวนสำหรับนักข่าวและนักหนังสือพิมพ์ในประเทศไทยนี้ได้รับความสนับสนุนจาก มูลนิธิเอเชีย (The Asia Foundation) ซึ่งมีสำนักงานใหญ่อยู่ที่นครซานฟรานซิสโก และ มูลนิธิ อาร์ เอช ลูซ (The R.H. Luce Foundation) ประเทศสหรัฐอเมริกา โครงการนี้เป็นโครงการใหญ่ทางสาขาสื่อมวลชนที่มูลนิธิเอเชียเคยให้หลังจากที่เคยช่วยสถาบันฯ มานับตั้งแต่ก่อตั้งเป็นต้นมา ไม่ว่าจะเป็นการเสริมสร้างสถาบันฯ ตลอดจนโครงการฝึกอบรมต่างๆ รวมทั้งโครงการฝึกอบรมการสื่อข่าวนิติบัญญัติ และการจัดพิมพ์วารสาร “สื่อมวลชนปริทัศน์” ทั้งนี้ทั้งนั้นก็เพื่อวัตถุประสงค์อันเดียวกันคือเสริมความเข้มแข็งแก่สื่อมวลชน เพื่อให้สามารถสร้างและดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตย

หนังสือ “กฎหมายที่สื่อมวลชนควรรู้” เขียนโดยคุณมานิจ สุขสมจิตร ประธานสถาบันฯ ซึ่งเป็นผู้รู้ด้านกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวกับสื่อมวลชน ขณะเดียวกันก็เป็นนักหนังสือพิมพ์อาชีพที่ทำข่าวในวงการมาหลายสิบปี หนังสือคู่มือนี้เป็นส่วนหนึ่งในหนังสือคู่มือหลายเล่มที่สถาบันฯ จะผลิตขึ้นตามโครงการส่งเสริมการรายงานข่าวเชิงสืบสวนเพื่อเป็นข้อแนะนำเบื้องต้นสำหรับนักข่าวที่มุ่งมั่นในการทำข่าวแบบนี้หรือที่เรียกกันทั่วไปว่าเป็นการ “เจาะลึก” ของสาระและเนื้อหาของข่าวที่จะนำมาตีแผ่ต่อสาธารณชนและยังอาจจะบรรดาผลให้เกิดความ “โปร่งใส” ในสังคมไทย ข้อแนะนำในหนังสือเล่มนี้ก็คือ สารัตถะทางด้านกฎหมายที่บรรดานักข่าวพึงรู้เพื่อจะได้ปฏิบัติหน้าที่ได้ถูกต้อง เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม ขณะเดียวกันก็อาจช่วยเป็นแนวทางปกป้องตนเองทางด้านกฎหมายจากการปฏิบัติงานการสืบเสาะเจาะลึกข่าวสารที่ตนเองดำเนินการ

สถาบันพัฒนาการหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ขอขอบคุณ มูลนิธิเอเชีย และมูลนิธิอาร์ เอช ลูซ ซึ่งได้ให้ความสนับสนุนต่อการเขียนและจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้และเล่มอื่นตามโครงการเดียวกันดังกล่าวข้างต้น สถาบันฯ หวังว่าหนังสือเล่มนี้จะทำประโยชน์ไม่แต่เฉพาะวงการหนังสือพิมพ์และสื่อมวลชนแต่รวมทั้งประโยชน์ในการกระตุ้นการพัฒนา “ความถูกต้องในสังคม” ตามระบอบประชาธิปไตยอีกด้วย

วีระศักดิ์ สาเลยกานนท์
ผู้อำนวยการบริหาร
สถาบันพัฒนาการหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ประมวลกฎหมายอาญา.....	1
1. ความผิดฐานประกาศให้กระทำผิด.....	1
2. ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์.....	2
3. ความต่อความมั่นคงของรัฐ.....	2
4. ความผิดต่อสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ.....	3
5. ความผิดต่อเจ้าพนักงาน.....	3
6. ความผิดเกี่ยวกับศาสนา.....	4
7. ความผิดเกี่ยวกับเพศ.....	4
8. ความผิดฐานหมิ่นประมาท.....	4
9. ความผิดฐานฉ้อโกง.....	17
10. ความผิดฐานบอกเล่าความเท็จ.....	18
11. ความผิดฐานดูหมิ่น.....	18
กฎหมายแพ่งว่าด้วยการละเมิดสิทธิในชีวิตส่วนตัว.....	24
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาแพ่ง พ.ศ.2477.....	32
- ข้อกำหนดเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในศาล.....	32
- พฤติการณ์ที่ถือว่าเป็นการละเมิดอำนาจศาลสำหรับบุคคลทั่วไป.....	32
- พฤติการณ์ที่ถือว่าเป็นการละเมิดอำนาจศาลสำหรับหนังสือพิมพ์.....	33
- โทษฐานละเมิดอำนาจศาล.....	34
- สิทธิในการเข้าฟังการพิจารณาคดี.....	34
- สิทธิในการคัดลอก สำนวนคดี และคำพิพากษา.....	35
- ความผิดฐานดูหมิ่นศาลหรือผู้พิพากษา.....	36
กฎหมายว่าด้วยเยาวชน	
- (พรบ.วิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ.2499).....	38
กฎหมายปราบการแพร่ภาพลามก.....	42
กฎหมายการพิมพ์ พ.ศ.2484.....	44
กฎหมายอื่นที่ควรรู้.....	49

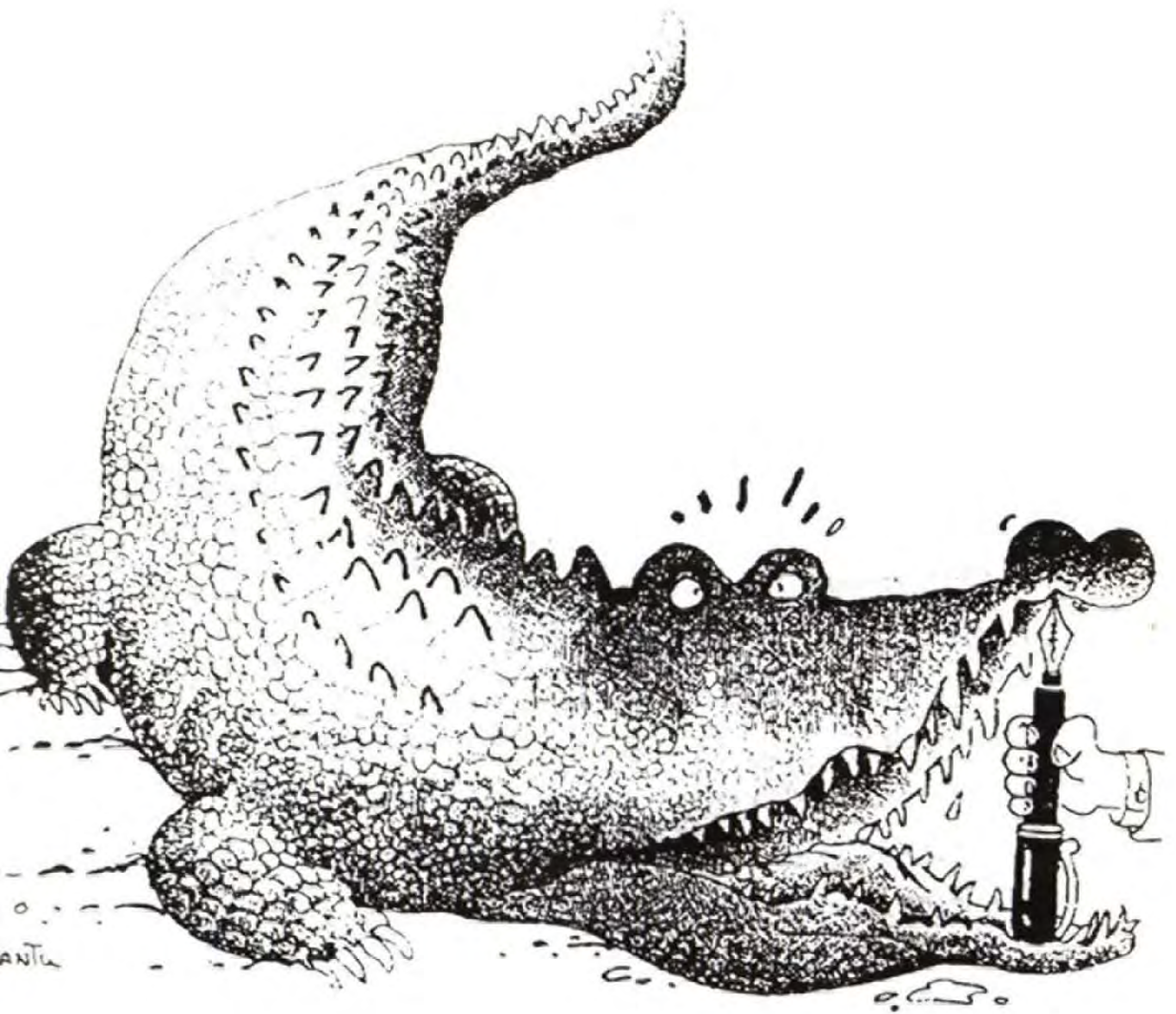
อ า ร บ บ ก

บ มีว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับรวมทั้งฉบับปัจจุบันคือฉบับ พ.ศ. 2534 จะมีบัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยไว้ในมาตรา 37 ว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา การสื่อความหมายโดยวิธีอื่น” ก็ตาม ในมาตราเดียวกันนี้ยังมีข้อยกเว้นไว้ว่า เสรีภาพเช่นนี้ให้มีการจำกัดได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วยเหตุผลเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ เพื่อคุ้มครองเกียรติยศหรือชื่อเสียงของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน

บ เพราะฉะนั้นจึงมีกฎหมายออกมาอย่างมากมายก่ายกองเพื่อควบคุมไม่ให้ใช้เสรีภาพกันตามใจชอบโดยอ้างว่ากฎหมายต่างๆ เหล่านั้นได้ออกมาเพื่อรักษาความมั่นคงแห่งรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และเพื่อการต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์แก่ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน นอกจากนี้ในมาตรา 54 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับนี้ยังบัญญัติไว้ด้วยว่า “บุคคลมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย” หากไม่ปฏิบัติตามกฎหมายก็ย่อมจะต้องถูกลงโทษตามโทษานุโทษที่ได้บัญญัติไว้ในกฎหมายเพื่อการนั้นๆ และใครจะมาอ้างง่ายๆ ว่าไม่รู้กฎหมายก็ไม่ได้

จ เป็นหน้าที่ของพลเมืองไทยที่จะต้องเรียนรู้กฎหมาย ผู้ประกอบวิชาชีพใดก็จำเป็นต้องเรียนรู้กฎหมายที่จำเป็นต้องใช้เป็นประจำหรือกฎหมายที่มีส่วนเกี่ยวข้องสำหรับอาชีพนั้น

INVESTIGATIVE REPORTING

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

ป

ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 เป็นกฎหมายที่ออกมาเพื่อวัตถุประสงค์ในการรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ใช้แทนกฎหมายลักษณะอาญา พ.ศ. 2451 เพราะเหตุการณ์บ้านเมืองได้เปลี่ยนแปลงไปมาก หลังจากนั้นก็ได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงทั้งสาระและโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดอยู่หลายมาตราด้วยกัน อย่างเช่น เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2535 ได้มีประกาศแก้ไขโทษที่ลงแก่ผู้กระทำความผิดฐานหมิ่นประมาททั้งการหมิ่นประมาทด้วยวาจาและการหมิ่นประมาทด้วยการโฆษณาให้หนักขึ้นกว่าเดิม

ต่อไปนี้จะได้กล่าวถึงมาตราต่างๆ ที่นักข่าวควรรู้

(๑) ความผิดฐานประกาศให้กระทำความผิด

มาตรา ๘๕ บัญญัติว่า "ผู้ใดโฆษณา หรือประกาศแก่บุคคลทั่วไป ให้กระทำความผิด และความผิดนั้น มีกำหนดโทษไม่ต่ำกว่าหกเดือน ผู้นั้นต้องระวางโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น"

ถ้าได้กระทำความผิด เพราะเหตุที่ได้มีการโฆษณา หรือประกาศตามความในวรรคแรก ผู้โฆษณา หรือประกาศ ต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการ"

อธิบายความได้ว่าถ้าผู้ใดโฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไป ให้กระทำความผิด และความผิดนั้น มีกำหนดโทษไม่ต่ำกว่าหกเดือน เช่น โฆษณาให้กลุ่มบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย เพื่อล้มล้างหรือเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ หรือล้มล้างอำนาจนิติบัญญัติอำนาจบริหารหรืออำนาจตุลาการแห่งรัฐธรรมนูญหรือให้อำนาจดังกล่าวแล้วไม่ได้ ผู้โฆษณาหรือผู้ประกาศต้องระวางโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้สำหรับโทษฐานกบฏ และโทษฐานกบฏนั้นมีกำหนดโทษไว้ให้ประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต

แต่ถ้าคำประกาศหรือคำโฆษณา นั้นเป็นผลกล่าวคือ ได้มีการกระทำผิด ตามนั้นจริงๆ ผู้โฆษณาหรือผู้ประกาศ จะต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการนั้นก็ คือต้องรับโทษเต็มอัตรา (ดูประมวล กฎหมายอาญามาตรา 84-89 ประกอบ)

(2) ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์

มาตรา 112 "ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้าย พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึง สิบห้าปี"

(3) ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ

มาตรา 115 "ผู้ใดยุยงทหาร หรือตำรวจให้หนีราชการ ให้ละเลยไม่ กระทำการตามหน้าที่ หรือให้ก่อการ ก้าวร้าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี

ถ้าความผิดนั้นได้กระทำลง โดยมุ่งหมายจะบ่อนให้วินัยและ สมรรถภาพของกรมกองทหารหรือ ตำรวจเสื่อมทรามลง ผู้กระทำต้อง ระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี"

มาตรา 116 "ผู้ใดกระทำให้ ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือ หรือวิธีอื่นใดอันมิใช่เป็นการกระทำ ภายใต้อำนาจแห่งรัฐธรรมนูญ หรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือ ตีชมโดยสุจริต

(1) เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในกฎหมายแผ่นดินหรือรัฐบาล โดยใช้กำลังข่มขืนใจหรือใช้กำลัง ประทุษร้าย

(2) เพื่อให้เกิดความปั่นป่วน หรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชน ถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นใน ราชอาณาจักร หรือ

(3) เพื่อให้ประชาชนล่วง ละเมิดกฎหมายแผ่นดิน ต้องระวาง โทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี"

มาตรา 117 "ผู้ใดยุยงหรือจัด ให้เกิดการร่วมกันหยุดงาน การร่วม กันปิดงานตจ้าง หรือการร่วมกันไม่ ยอมค้าขาย หรือติดต่อทางธุรกิจกับ บุคคลใดๆ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในกฎหมายแผ่นดิน เพื่อบังคับรัฐบาล หรือเพื่อข่มขู่ประชาชน ต้องระวาง โทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่ เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้ง ปรับ"

ผู้ใดทราบความมุ่งหมายดังกล่าวและเข้ามีส่วนหรือเข้าช่วยในการร่วมกันหยุดงาน การร่วมกันปิดงานงดจ้างหรือการร่วมกันไม่ยอมค้าขาย หรือติดต่อทางธุรกิจกับบุคคลใดๆ นั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดทราบความมุ่งหมายดังกล่าว และใช้กำลังประทุษร้าย ขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายหรือทำให้หวาดกลัวด้วยประการใดๆ เพื่อให้บุคคลเข้ามีส่วนหรือเข้าช่วยในการร่วมกันหยุดงาน การร่วมกันปิดงานงดจ้างหรือการร่วมกันไม่ยอมค้าขาย หรือติดต่อทางธุรกิจกับบุคคลใดๆ นั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 118 “ผู้ใดกระทำการใดๆ ต่อธงหรือเครื่องหมายอื่นใดอันมีความหมายถึงรัฐ เพื่อเหยียดหยามประเทศชาติ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

(4) ความผิดต่อสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ

มาตรา 133 “ผู้ใดหมิ่นประมาทดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายราชอาธิบดี ราชนินี รัชทายาทหรือประมุขแห่งรัฐต่างประเทศต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา 134 “ผู้ใดหมิ่นประมาทดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายผู้แทนรัฐต่างประเทศซึ่งได้รับแต่งตั้งให้มาสู่พระราชสำนัก ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา 135 “ผู้ใดกระทำการใดต่อธง หรือเครื่องหมายอื่นใด อันมีความหมายถึงรัฐต่างประเทศซึ่งมีสัมพันธไมตรี เพื่อเหยียดหยามรัฐนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

(5) ความผิดต่อเจ้าพนักงาน

มาตรา 136 “ผู้ใดดูหมิ่นเจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่

หรือเพราะได้กระทำการตามหน้าที่
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี
หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้ง
จำทั้งปรับ"

(6) ความผิดเกี่ยวกับศาสนา

มาตรา 206 "ผู้ใดกระทำด้วย
ประการใดๆ แก่วัตถุหรือสถานอันเป็น
ที่เคารพในทางศาสนาของหมู่ชนใด
อันเป็นการเหยียดหยามศาสนานั้น
ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึง
เจ็ดปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึง
หนึ่งหมื่นสี่พันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ"

(7) ความผิดเกี่ยวกับเพศ

มาตรา 287 ได้บัญญัติไว้ดังนี้
"ผู้ใด

(1) เพื่อความประสงค์แห่ง
การค้า หรือโดยการค้า เพื่อการแจกจ่าย
หรือเพื่อการแสดงอวดแก่ประชาชนทำ
ผลิต มิได้ นำเข้าหรือยังให้นำเข้าใน
ราชอาณาจักร ส่งออกหรือยังให้ส่งออก
ไปนอกราชอาณาจักร พาไปหรือยัง
ให้พาไป หรือทำให้แพร่หลายโดย
ประการใดๆ ซึ่งเอกสาร ภาพเขียน
ภาพพิมพ์ ภาพระบายสี สิ่งพิมพ์
รูปภาพ ภาพโฆษณา เครื่องหมาย
รูปถ่าย ภาพยนตร์ แถบบันทึกเสียง
แถบบันทึกภาพ หรือสิ่งอื่นใดอันลามก

(2) ประกอบการค้า หรือมีส่วน
หรือเข้าเกี่ยวข้องในการค้าเกี่ยวกับ
วัตถุหรือสิ่งของลามกดังกล่าวแล้ว
จ่ายแจกหรือแสดงอวดแก่ประชาชน
หรือให้เช่าวัตถุหรือสิ่งของเช่นนั้น

(3) เพื่อจะช่วยการทำให้
แพร่หลาย หรือการค้าวัตถุหรือสิ่งของ
ลามกดังกล่าวแล้ว โฆษณาหรือโฆษณา
ด้วยประการใดๆ ว่ามีบุคคลกระทำการ
อันเป็นความผิดตามมาตรานี้ หรือ
โฆษณาหรือโฆษณาว่าวัตถุหรือสิ่งของ
ลามกดังกล่าวแล้วจะหาได้จากบุคคลใด
หรือโดยวิธีใด

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน
สามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือ
ทั้งจำทั้งปรับ"

จะเห็นได้ว่าการกระทำผิดตาม
มาตรานี้ มิได้เอาโทษเฉพาะผู้ที่จ่าย
แจกหรือแสดงอวดแก่ประชาชนซึ่ง
สิ่งของลามกด้วยตนเองเท่านั้น หาก
แต่ยังเอาผิดกับผู้ที่ช่วยเผยแพร่สิ่ง
ของลามกและโฆษณาหรือโฆษณาว่า
วัตถุซึ่งสิ่งของลามกดังกล่าวแล้ว จะ
หาได้จากบุคคลใดหรือโดยวิธีใดด้วย

(8) ความผิดฐานหมิ่นประมาท

ความผิดฐานหมิ่นประมาทนี้
เป็นบทบัญญัติที่กำหนดโทษสำหรับ

ผู้กระทำความผิดทางอาญาต่อชื่อเสียง
ของบุคคลหรือของผู้ที่ตายแล้ว มี
บัญญัติไว้ในมาตราต่างๆ ดังนี้

มาตรา 326 “ผู้ใดใส่ความผู้
อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่า
จะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดู
หมิ่นหรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำ
ความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวาง
โทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่
เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

**องค์ประกอบความผิดฐานหมิ่นประมาท
ตามมาตรานี้ประกอบด้วย**

1. มีการใส่ความผู้อื่นต่อ
บุคคลที่สาม
2. การใส่ความนั้นน่าจะทำให้
ผู้ที่ถูกใส่ความเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น
หรือถูกเกลียดชัง

ตัวอย่าง

-จำเลยได้รับบอกเล่าจากญาติ
ของโจทก์ว่า โจทก์รักใคร่กับชายใน
ทางชู้สาว นอนกอดจูบกันและได้เสีย
กัน ต่อมาเมื่อผู้ตามจำเลยถึงเรื่องนี้
จำเลยก็เล่าข้อความตามที่ได้รับบอก
กล่าวมาให้ผู้นั้นฟัง เช่นนี้ถือว่าถือย
คำที่จำเลยกล่าวเป็นความผิดฐาน
หมิ่นประมาท(ฎีกาที่ 380/2503)

-จำเลยกล่าวต่อหน้าลูกบ้าน
ของโจทก์ว่า โจทก์เป็นผู้ใหญ่บ้าน
เป็นคนไม่ดี ไม่มีศีลธรรม ผู้ใหญ่
บ้านหมาๆ บ้าๆ อย่างนี้ ไม่ควรเป็น
ผู้ใหญ่บ้านต่อไป เพราะราษฎรจะได้
รับความเดือดร้อน ดังนี้เห็นว่าจำเลย
มิได้กล่าวอ้างถึงข้อความจริงอันใด
ที่จะให้จำเลยแสดงความคิดเห็นเป็น
เช่นนั้น ทั้งผู้ได้ยินได้ฟังก็มิได้รู้ถึง
ความจริงอันควรจะเชื่อหรือไม่ว่าเป็น
ดังจำเลยกล่าว แต่กลับจงใจให้เกิด
ความเชื่อว่าโจทก์ไม่ควรแก่ตำแหน่ง
ผู้ใหญ่บ้าน จึงไม่ใช่เป็นการแสดง
ความคิดเห็น หรือขัดความใดโดย
สุจริตให้ผู้ฟังได้วินิจฉัยเอาเอง ทำ
ให้โจทก์เสียชื่อเสียง ลูกบ้านอาจ
เกลียดชังดูหมิ่นได้ เป็นความผิด
ตามมาตรา 326 แล้ว (ฎีกาที่ 386-
387/2506)

-จำเลยกล่าวหา ต่อหน้า
บุคคลอื่นว่า “นายกเทศมนตรีกินเนื้อ
ของนายเนี้ยววันละ 8 กิโล จึงอนุญาต
ให้ฆ่า ถ้าไม่กินเนื้อวันละ 8 กิโล
เขาคงไม่อนุญาต”ซึ่งมีความหมายว่า
นายกเทศมนตรีรับสินบนของนาย
เนี้ยว เป็นข้อความใส่ความนายก
เทศมนตรีให้เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น
หรือถูกเกลียดชัง จึงเป็นการหมิ่น
ประมาทใส่ความตามกฎหมาย มิใช่

เป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต
(ฎีกาที่ 226/2514)

- ความผิดฐานหมิ่นประมาท นั้น ต้องเป็นการแสดงข้อความให้คนฟัง คนเห็น เชื่อ จึงจะเกิดความรู้สึกเกลียดชังดูหมิ่นขึ้นได้ จำเลยกล่าวว่า โจทก์เป็นผู้ปลอม เป็นชาติหมา ความรู้สึกนึกคิดของคนธรรมดาไม่เชื่อว่าเป็นเช่นนั้นไปได้ จึงไม่ก่อให้เกิดความเกลียดชังหรือดูหมิ่นอย่างใดและข้อความใดจะเป็นการทำให้เสียหายแก่ชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ต้องถือตามความคิดของบุคคลธรรมดา ผู้ได้เห็นได้ฟัง คำกล่าวของจำเลยจึงไม่ผิดฐานหมิ่นประมาท (ฎีกาที่ 256/2509)

- การกล่าวถ้อยคำว่า "ขี้บวม ยีวน ขอบจับกุม เอาใบขี้ขี้มา" เป็นเพียงคำพูดที่ไม่สมควรจะต้องกล่าวในเวลาจับกุมเท่านั้น ไม่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทหรือดูหมิ่น (ฎีกาที่ 3136/2516)

- การที่จำเลยพูดว่า "ตุ๋ อย่าเอาไม้ไปแหยซี่" ในขณะที่โจทก์กำลังโต้เถียงกับนายตุ๋สามีจำเลย แม้คำว่า "ซี่" จะหมายถึงตัวโจทก์ แต่ก็เป็นการเปรียบเทียบกับไม้สุภาพเท่านั้น

จำเลยไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท
(ฎีกาที่ 1142/2516)

- กล่าวหาว่า "ได้ทนายกระจอก ทนายเซงช่วย" เป็นการพาดพิงเหยียดหยาม ให้อับอาย เจ็บใจ ไม่เป็นการใส่ความให้เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง ไม่เป็นหมิ่นประมาท (ฎีกาที่ 2329/2518)

- จำเลยพูดกับน้อง ผู้เสียหาย และบุคคลอื่นว่า "พี่สาวเอ็งมีผัวหรือยัง ควยกุนีใหญ่นะพี่สาวมึงคงชอบข่อยเด็ดสักทีสองที่ได้ไหม" เป็นเพียงการแสดงความคิดเห็นหรือคาดคะเนของจำเลยเท่านั้นและไม่น่าจะทำให้ผู้เสียหาย ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ไม่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามมาตรา 326 (ฎีกาที่ 1399/2118)

- ใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สามว่าเป็น "ผีปลอม" ดังนี้เป็นถ้อยคำที่พูดว่าในสิ่งซึ่งไม่อาจเป็นไปได้ จึงไม่เป็นการหมิ่นประมาท (ฎีกาที่ 200/2511)

มาตรา 327 "ผู้ใดใส่ความผู้ตายต่อบุคคลที่สาม และการใส่ความนั้นน่าจะจะเป็นเหตุให้บิดา-มารดา คู่สมรส หรือบุตรของผู้ตายเสียชื่อเสียง

ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้น กระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำคุกปรับ”

ตัวอย่างในมาตรานี้ที่เป็นคดี ไปถึงศาลฎีกาคู่เหมือนจะมีเพียงคดีเดียว เป็นคดีที่นางสมศรี ลัทธพิพัฒน์ โจทก์ นายสมัคร สุนทรเวช จำเลยที่ 1 นายเอกศิลป์ ยืนยง จำเลยที่ 2 ซึ่งศาลวินิจฉัยว่า ข้อความที่จำเลย เขียนลงหนังสือพิมพ์ตามฟ้อง ศาลเชื่อว่ามีเจตนามุ่งหมายถึง นายดำรง ลัทธพิพัฒน์ ผู้ตายโดยตรง ที่จำเลยที่ 1 อ้างว่าไม่ได้ระบุชื่อนายดำรง คนเชื่อว่าเป็นนายดำรงก็มีไม่เชื่อว่าเป็นนายดำรงก็มี พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ข้อความที่จำเลยที่ 1 นำมาลงพิมพ์ไว้ในวันเป็นการเขียนพาดพิงถึงพรรคประชาธิปัตย์และสมาชิกบางคนในพรรคประชาธิปัตย์ และข้อความดังกล่าวคนฟังเข้าใจกันทั้งว่าเป็นนายดำรง ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ เมื่อนายดำรง สามมีใจทักไม่เคยค้า ยาเสพติด และไม่ได้กระทำผิดวิบัติกรรม เพราะเหตุนี้ ซึ่งความจริงแล้ว นายดำรงเครียดจากการทำงาน เคยเข้ารับการรักษาตัวที่โรงพยาบาล สมิตเวชและโรงพยาบาลพญาไท ซึ่งแพทย์หญิง นางนุช ศิริเดช ได้เบิก

ความยืนยันว่า เคยรักษาอาการโรคประสาทของนายดำรง ไม่เชื่อว่าสาเหตุแห่งการกระทำผิดวิบัติกรรมของนายดำรงเนื่องมาจากการค้าเฮโรอีน ดังที่จำเลยเขียนบทความ จำเลยที่ 1 เขียนโดยเจตนาทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่า ผู้ตายมีส่วนพัวพันกับการค้ายาเสพติด เฮโรอีนระหว่างประเทศอันเป็นความผิดอาญาร้ายแรง มีโทษถึงประหารชีวิต ฟังได้ว่าจำเลยที่ 1 มีเจตนาใส่ความผู้ตายด้วยเอกสาร เป็นเหตุให้โจทก์ ซึ่งเป็นภรรยาผู้ตายและบุตร เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง มิใช่เป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริตหรือติชมด้วยความเป็นธรรม แต่ประการใด จำเลยกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทผู้ตาย (ฎีกาที่ 6031/2531)

มาตรา 328 “ถ้าความผิดฐานหมิ่นประมาทได้กระทำโดยการโฆษณาด้วยเอกสาร ภาพวาด ภาพระบายสี ภาพยนตร์ ภาพหรือตัวอักษรที่ทำให้ปรากฏด้วยวิธีใด แฝงเสียงหรือสิ่งบันทึกเสียงอย่างอื่น กระทำโดยการกระจายเสียง หรือโดยกระทำการป่าวประกาศด้วยวิธีอื่นใด ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท”

มาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนโดยตรงไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุหรือโทรทัศน์ หมายความว่าเมื่อได้โฆษณาข้อความอันเป็นหมิ่นประมาทผ่านสื่อต่างๆ ดังกล่าวแล้วผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษหนักขึ้นซึ่งในชั้นเดิมนั้นมีโทษเพียงจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับต่อมาสมัยรัฐบาลอานันท์ ปันยารชุน ได้มีการแก้ไขโทษเป็น "จำคุกไม่เกินสองปีและปรับไม่เกินสี่แสนบาท" คือมีทั้งโทษจำคุกและโทษสูงถึงสองปีปรับสูงได้ถึงสี่แสนบาท ไม่ใช่เพียงโทษจำคุกหรือปรับเพียงอย่างเดียวอย่างใดอย่างหนึ่ง

องค์ประกอบความผิดตามมาตรานี้จะต้องพิจารณาโดยเคร่งครัดตั้งคำพิพากษาฎีกาที่ 1310/2500 "บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ลงข้อความหมิ่นประมาท มีความผิด จะแก้ตัวว่ามีคนส่งมาให้ลงพิมพ์ไม่ได้" นอกจากนี้คำพิพากษาฎีกาที่ 83/2501 ก็ได้วินิจฉัยว่า "โฆษณาหมิ่นประมาทตามคำบอกเล่าของผู้อื่น ไม่ใช่ข้อแก้ตัวให้พ้นผิด" และคำพิพากษาฎีกาที่ 1628/2500 วินิจฉัยว่า "ลงพิมพ์ข้อความว่า มีข่าวว่าว่ากำนันซึ่งเป็นผู้ต้องหา ให้สินบนปลัดอำเภอ และ

ปลัดอำเภอผู้สอบสวนรับสินบนช่วยเหลือกัน แม้ไม่ระบุชื่อ แต่ผู้อ่านรู้ได้ว่าหมายความว่าถึงใคร ก็เป็นหมิ่นประมาท เป็นความผิด"

ตัวอย่าง

- ฟ็องว่าจำเลยลงข่าวในหนังสือพิมพ์ของสังคมอยุธยาโดย "คิดแก้" ว่า วันก่อนเดินผ่านตลาดหัวรอ ได้ยินเสียงเจ๊แฉ้ว มาตามของคุณประสิทธิ์ มานะประเสริฐศักดิ์ บรรณาธิการแหลมทองตะโกนลั่นกลางตลาดว่า ถ้าคนที่ชื่อสุชาติ บุญเกษม เดินผ่านหน้าร้านเมื่อไร จะถอดรองเท้าบนหน้าสักที่เสียเท่าไรก็ยอม จริงหรือเปล่าจะเจ๊'คิดแก้'แล้วจะไม่จริงดังปากว่าเท่านั้นแหละแฮะๆ" เป็นการดูหมิ่นตามมาตรา 393 เมื่ออ้างบทมาตราผิดมาเป็นมาตรา 326 และ 328 ศาลก็ลงโทษจำเลยตามมาตรา 393 ได้(ฎีกาที่ 1105/2515)

- จำเลยลงพิมพ์โฆษณาข้อความในหนังสือพิมพ์ตอนแรกความว่า "...มีหวังคุก...นายสมศักดิ์ เดชะรัตนประเสริฐ(นามสกุลยาวเป็นไปตามประสา'เจ๊ก'ไซ'แซ'แต่เปลี่ยนนามสกุลเป็นไทย) ฟ็องนายสนิท เอกชัย กัปตัน'เดลิโทม์' ต่อศาลสงขลาหาว่าใช้นามปากกา'เรือชุด'

ส่วนข้อความตอนหลังมีว่า แฉเบื้องหลัง สร้างตัวจาก ‘เจ๊กก๊วย’ ขึ้นมาเป็นเศรษฐีใหม่ ร่ำรวยมหาศาล มีอิทธิพลเหนือไปลิศ เพราะมันชอบเนรคุณ แต่ทำตัวคลุกคลีกับนายธนาคารใหญ่ๆ ชาติตัวอ่อนๆ ป้อนให้ไม่ซ้ำหน้า” ระหว่างข้อความตอนแรกกับข้อความหลัง มีเครื่องหมายขีดเส้นๆ 3 ขีด แล้วตามด้วยเครื่องหมายสี่เหลี่ยมจัตุรัสคั่นไว้ ซึ่งเมื่ออ่านข้อความทั้งหมดประกอบกันแล้ว จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่าโจทก์เป็นคนจีนที่เลวทรามต่ำช้าเนรคุณ จึงเป็นการใส่ความโจทก์โดยประการที่น่าจะทำให้โจทก์เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง อันเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาท (ฎีกาที่ 623/2528)

-จำเลยนำข้อความไปลงในหนังสือพิมพ์รายวันว่า ประกาศจับ ส. (โจทก์) ในข้อหาหรือฐานความผิด ยกยกทรัพย์ ผู้ใดพบเห็นหรือชี้แนะได้ให้นำส่งสถานีตำรวจฯ (ผู้เสียหาย) และลงรูปโจทก์ไว้ข้างข้อความดังกล่าว โดยประกาศว่าขณะจำเลยนำข้อความตามฟ้องและรูปโจทก์ไปลงโฆษณาในจำเลยก็ทราบที่โจทก์รับราชการ มีที่อยู่แน่นอนซึ่งจำเลยอาจนำเจ้าหน้าที่ไปจับกุมโจทก์ตามหมายจับได้โดยง่าย ไม่มีความจำเป็นต้องลง

โฆษณาประกาศจับ ทางหนังสือพิมพ์ และข้อความที่ลงโฆษณาย่อมเป็นที่เข้าใจได้ว่าโจทก์เป็นคนทุจริต การกระทำของจำเลยจึงเป็นการหมิ่นประมาทใส่ความโจทก์ โดยประการที่น่าจะทำให้โจทก์เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง เรื่องที่จำเลยลงโฆษณาก็เป็นการใส่ความในเรื่องส่วนตัวไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน แม้พนักงานสอบสวนจะออกหมายจับโจทก์จริง การกระทำของจำเลยก็เป็นความผิดตามมาตรา 328 (ฎีกาที่ 2499/2526)

-หนังสือพิมพ์ระบุชื่อและนามสกุล ทั้งลงรูปโจทก์ในคอลัมน์ซึ่งมีความหมายว่า โจทก์ประพฤติตนอย่างคนไร้ศีลธรรม การที่โจทก์ผ่านการสัมมนาหลักสูตรพัฒนานักบริหาร ไม่ได้ช่วยตัดสินदानและนิสัยให้กลับตัวกลับใจมีคุณธรรม โจทก์มีส่วนพัวพันเป็นผู้จ้างวานฆ่าผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ เพราะโจทก์มีนิสัยชอบวางอำนาจบาตรใหญ่ มีอารมณ์อ่อนไหวง่าย และใช้อำนาจในทางที่ผิดอำนาจฝ่ายต่ำจึงเข้าครอบงำ ถ้าประเทศมีข้าราชการระดับบริหารอย่างโจทก์ บ้านเมืองจะไปไม่รอด ดังนี้ถือไม่ได้ว่าเป็นการเสนอข้อความโดยสุจริต ดิชมด้วยความเป็นธรรมอัน

เป็นวิสัยของหนังสือพิมพ์จะพึงกระทำ หรือเป็นการลงข่าวตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น จึงเป็นการหมิ่นประมาทโจทก์(ฎีกาที่ 526/2525)

-จำเลย(นายไชยรงค์ ชาลิต กับพวก) ลงภาพโจทก์(นายยี จันท์) และเขียนข้อความลงใต้ภาพของโจทก์ว่า "คนชายชาติ อดีตกำนันยี่คนไทยผู้ยอมเป็นลูกมือของเขมรสืบราชการลับ เมื่อถูกตีแม่ความผิดถึงกับเป็นลมกลางศาล" ข้อความตอนนี้เป็นคนละตอนแยกออกจากหากจากเนื้อข่าวที่กล่าวแล้วในตอนแรก และไม่ใช่เป็นการแจ้งข่าวเรื่องการดำเนินการอันเปิดเผยในศาล แต่เป็นถ้อยคำของหนังสือพิมพ์จำเลยเอง ประชาชนผู้อ่านหนังสือพิมพ์ฉบับนี้ ย่อมเข้าใจได้ว่า โจทก์เป็นคนชายชาติเป็นคนไทยผู้ยอมเป็นลูกมือเขมรสืบราชการลับ ซึ่งไม่ตรงกับความเป็นจริง

ความจริงโจทก์เพียงแต่ถูกฟ้องร้องศาลเท่านั้น เมื่อจำเลยลงข่าวโดยแสดงความเห็นเสียเองเช่นนี้ จึงเป็นการใส่ความโจทก์โดยประการที่น่าจะทำให้โจทก์จะทำให้โจทก์เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามมาตรา 326 ประกอบกับมาตรา 328 และการลงข่าว

ตอนนี้ ไม่ใช่เป็นการแจ้งข่าวด้วยความเป็นธรรมเรื่องการดำเนินการอันเปิดเผยในศาล จำเลยจึงไม่ได้รับการคุ้มครอง ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 326(4) (ฎีกาที่ 990 / 12508)

ข้อยกเว้นที่จะถือว่า "ไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท" และ "ไม่ต้องรับโทษฐานหมิ่นประมาท"

เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ประมวลกฎหมายอาญา ได้บัญญัติข้อยกเว้นไว้ไม่ให้ผู้กระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทไว้ในมาตรา 329 และ แม้ว่าการกระทำนั้นจะเป็นความผิดแต่ผู้กระทำไม่ต้องรับโทษได้บัญญัติไว้ในมาตรา 330 ดังนี้

มาตรา 329 ผู้ใดแสดงความคิดเห็นหรือข้อความใดโดยสุจริต

(1) เพื่อความชอบธรรม ป้องกันตนหรือป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม

(2) ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติกรตามหน้าที่

(3) ตีชมด้วยความเป็นธรรมซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ หรือ

(4) ในการแจ้งข่าวด้วยความ

เป็นกรรมเรื่องการดำเนินการอันเปิดเผยในศาลหรือในการประชุม

ผู้นั้นไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท

ตัวอย่าง

การแสดงความคิดเห็นหรือข้อความใดโดยสุจริตเพื่อความชอบธรรม ป้องกันตน หรือป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม

- จำเลยแจ้งความต่อตำรวจ และประกาศหนังสือพิมพ์ว่า โจทก์ปลอมเครื่องหมายการค้าของจำเลย เพื่อป้องกันผลประโยชน์การค้าของจำเลย ไม่มีโทษฐานหมิ่นประมาท (ฎีกาที่ 1436-1439/2500)

- โจทก์ด่าจำเลย จำเลยจึงร้องกล่าวโทษโจทก์ต่อผู้บังคับบัญชา เป็นการป้องกันเพื่อความชอบธรรมของตน ไม่มีโทษฐานหมิ่นประมาท (ฎีกาที่ 1443/2500)

- หนังสือพิมพ์ของโจทก์ลงบทความโจมตีจำเลยด้วยถ้อยคำรุนแรง จำเลยจึงต้องแก้ข่าวหรือบทความนั้นทางวิทยุและคำแถลงการณ์ โดยมีสิทธิอันชอบธรรม เป็นการป้องกันตน

จำเลยไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท (ฎีกาที่ 1077/2504)

- จำเลยกล่าวถ้อยคำต่อท่านันว่า “ผู้ใหญ่เสริม ไม่ชื่อตรง ไม่มีศีลธรรม จะกินเงินผม” เมื่อได้รับความว่านายเสริมได้เรียกร้องเอาเงินจากจำเลยจริง การที่จำเลยพูดต่อท่านันดังกล่าวแล้ว จึงเป็นการแสดงข้อความโดยสุจริตเพื่อความชอบธรรม ป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม ไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท (ฎีกาที่ 437/2505)

- กรรมการร้านสหกรณ์ เมื่อได้รับอนุญาตจากประธานที่ประชุมใหญ่ประจำปีแล้วได้กล่าวตอบโต้ตอบข้อซักถามของสมาชิกให้ทราบถึงเหตุที่ต้องปฏิบัติในกิจการของร้านสหกรณ์ที่ต้องไปว่าจ้างนายความจากกรุงเทพฯ ว่า นายความที่จังหวัดนั้นคบไม่ได้ เป็นนกสองหัว เขี้ยบบเรือสองแฉก เป็นมวยล้ม ฯลฯ คำกล่าวเช่นนี้เป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริตตามตำแหน่งหน้าที่ เพื่อป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับกรรมการผู้นั้นตามทำนองคลองธรรม กรณีต้องด้วยประมวลกฎหมายอาญามาตรา 329 ไม่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาท แม้จำเลยจะไม่ได้ยกประเด็นนี้ขึ้นต่อผู้

ศาลก็ยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ เพราะการกระทำของจำเลย เมื่อไม่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทแล้ว ศาลก็ลงโทษจำเลยไม่ได้(ฎีกาที่ 305/2507)

-พระภิกษุในวัดเดียวกัน ทำหนังสือร้องเรียนต่อสังฆนายกว่า พระภิกษุเจ้าอาวาสประพฤติผิดธรรมวินัย โดยร่วมประเวณีกับหญิง แม้เรื่องที่ร้องเรียนกล่าวหา นั้นจะไม่เป็นความจริง แต่ได้ร้องเรียนไปโดยสุจริต โดยมีเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นความจริง ดังนี้ไม่ผิดฐานหมิ่นประมาท เพราะถือว่าเป็นการแสดงข้อความโดยสุจริต ป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 329(1) แล้ว(ฎีกาที่ 1183/2510)

-ภริยาไม่จดทะเบียนของชาย กล่าวกับหญิงที่มีความสัมพันธ์กับชาย ว่า "คุณเป็นข้าราชการจะแย่งผัวฉัน ดูซิว่าจะมีผิดไหม" เพราะหญิงนั้นมีสัมพันธ์ทำนองชู้สาวกับชายจริง กล่าวด้วยความหึงหวงโดยสุจริต ด้วยความชอบธรรมเพื่อป้องกันส่วนได้เสียตามทำนองคลองธรรม ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 329(1) ไม่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาท(ฎีกาที่ 1765/2521)

ตัวอย่างในกรณีนี้แสดงความคิดเห็นหรือข้อความใดโดยสุจริต ในฐานะเจ้าพนักงานปฏิบัติการตามหน้าที่ผู้นั้นไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท

-จำเลยไม่ใช่ผู้บังคับบัญชาของโจทก์ จำเลยทำบันทึกกล่าวโทษโจทก์ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดว่าโจทก์ไม่อุทิศเวลาให้ราชการมาทำงานสายเป็นประจำ ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาและทำให้ข้าราชการแตกแยกความสามัคคี ดังนี้ เป็นหมิ่นประมาทโจทก์ ไม่ใช่แสดงความเห็นโดยสุจริตในฐานะเจ้าพนักงานปฏิบัติการตามหน้าที่ ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 329(2)

ตัวอย่างในกรณีนี้แสดงความคิดเห็นหรือข้อความใดโดยสุจริต เป็นการติชมด้วยความเป็นธรรม ซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ

-บุตรจำเลยถูกตำรวจจับข้อหา ขับรถจักรยานยนต์ไม่มีใบขับขี่ ไม่เสียภาษี ขับรถเป็นที่น่าหวาดเสียว และรถถูกยึดไปไว้ที่สถานีตำรวจ จำเลยไปติดต่อกับโจทก์ซึ่งเป็นสารวัตรจราจรเพื่อขอรับรถคืน โจทก์เป็นเจ้า

พนักงานที่จะต้องปฏิบัติตามหน้าที่เกี่ยวกับคดีที่บุตรจำเลยต้องหาแทนที่จะพูดให้จำเลยเข้าใจ กลับพูดแรงไป การที่จำเลยส่งข้อความไปลงหนังสือพิมพ์ ถึงอธิบดีกรมตำรวจซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของโจทก์ มีใจความเป็นการแสดงความเสียใจ น้อยใจของจำเลยและขอร้องให้ผู้ใหญ่ในกรมตำรวจสอดส่อง ตักเตือนตำรวจให้พูดจาแนะนำประชาชนในสิ่งที่ประชาชนไม่รู้อย่างสุภาพ เพื่อให้ตำรวจเข้ากับประชาชนได้ จึงเป็นการติชมโจทก์ด้วยความเป็นธรรมอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำได้ และจำเลยลงข้อความนั้นโดยสุจริต ตามเรื่องที่เกิดขึ้นแก่จำเลย กรณีต้องด้วยประมวลกฎหมายอาญามาตรา 329(3) จำเลยไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท และไม่มีความผิดฐานดูหมิ่นเจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติตามหน้าที่(ฎีกาที่ 1716/2522)

-จำเลยถูกศาลพิพากษาในคดีหนึ่งแล้ว จำเลยกล่าวว่า“คดีนี้ไม่น่าแพ้เลย ที่แพ้ก็เพราะเจ้าเมืองสั่งนายอำเภอไม่ให้ไปเป็นพยานเจ้าเมืองอย่างนี้ราษฎรได้รับความเดือนร้อน” จำเลยว่าการสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นเหตุให้จำเลยแพ้คดี ผู้ปกครองทำอย่างนี้ย่อมทำให้ราษฎรได้รับความ

เดือนร้อน ย่อมทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทแล้ว หากใช่เป็นการติชมด้วยความเป็นธรรมตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 329(3) ไม่(ฎีกาที่ 140/2505)

-เจ้าหน้าที่แจกผ้าให้แก่ราษฎรผู้ประสบวาตภัยไม่รัดกุม ชาติความเป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นพฤติกรรมที่มีช่องทางให้ราษฎรต่างๆ ไป คิดเห็นไปได้โดยสุจริตใจว่า“ไม่ยุติธรรม” และนำความบอกเล่าบุคคลที่ 3 ว่า“พวกผมได้รับผ้าเก่าๆ ทั้งนั้น ส่วนผ้าดีๆ ใหม่ๆ ปลัดกับกำนันเอาไปหมด ฯลฯ” ดังนั้นการกระทำของจำเลยเป็นการแสดงความคิดเห็นของตนโดยสุจริต ติชมด้วยความเป็นธรรมซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ กรณีต้องด้วยประมวลกฎหมายอาญามาตรา 329(3) (ฎีกาที่ 1116/2507)

ตัวอย่างกรณีแสดงความคิดเห็นหรือข้อความใดโดยสุจริตในการแจ้งข่าวด้วยความเป็นธรรม เรื่องการดำเนินการอันเปิดเผยในศาลหรือในการประชุม ผู้นั้นไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท

-ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 329(4) บัญญัติถึงกรณีที่ว่า ได้มีการดำเนินการอันเปิดเผยในศาล หรือในภาพประชุมแล้ว ได้มีการแจ้งข่าว ด้วยความเป็นธรรมในเรื่องนั้นๆ

-จำเลยพูดกล่าวถ้อยคำอันเป็นการหมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ในที่ประชุมสาธารณะ จำเลยยกมาตรา 329(4) มาเพื่อให้พ้นผิดหาได้ไม่(ฎีกาที่ 51/2503)

-โจทก์ในคดีนี้ได้ถูกฟ้องเป็นจำเลยในความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายนอกราชอาณาจักร จำเลยในคดีนี้ได้นำข่าวลงในหนังสือพิมพ์ของจำเลยว่า "อดีตกำนันแนว 5 เป็นลมที่ศาล พยานระบุกลางศาลคอบเขมร" และลงเนื้อข่าวต่อไปว่า "กำนันผู้ต้องหาชายชาติ นำการเคลื่อนไหวของการตำรวจทหารไทยไปเปิดเผยให้เขมรเป็นลมฟูบกลางศาลเมื่อถูกพยานปากสำคัญให้การว่า ถูกกำนันใช้ไปติดต่อทหารเขมร.." และดำเนินข่าวต่อไปว่าโจทก์คดีนี้ถูกตำรวจจับกุมและถูกฟ้องต่อศาลทหารกรุงเทพฯ (ศาลอาญา) ข้อความที่จำเลยลงข่าวนี้นี้เมื่ออ่านข้อความทั้งหมดแล้วเข้าใจได้ว่าเป็นการรายงานข่าวเรื่องที่โจทก์คดีนี้ถูกฟ้องในข้อหาว่า กระทำผิดต่อความ

มั่นคงของรัฐภายนอกราชอาณาจักร แม้จะเป็นการเขียนข่าวโดยใช้ถ้อยคำให้ผิดเพี้ยนจากที่โจทก์ถูกฟ้องไปบ้าง เช่น ใช้คำว่า "แนว 5" "คนชายชาติ" ก็ตาม แต่ก็ยังเป็นถ้อยคำที่มีความหมายทำนองเดียวกับที่โจทก์ถูกฟ้องนั่นเอง ส่วนเรื่องที่จำเลยลงข่าวว่าโจทก์เป็นลมล้มกลางศาลนั้น ความจริงโจทก์เพียงแต่แถลงต่อศาลว่าปวดศีรษะมากจะเป็นลม แม้จำเลยจะได้แจ้งข่าวเกินเลยความจริงไปบ้างก็ตาม แต่ยังไม่พอที่จะถือได้ว่าจำเลยได้กระทำไปโดยไม่สุจริต ฉะนั้นเนื้อข่าวของจำเลยตอนนี้ จึงถือได้ว่าแจ้งข่าวด้วยความเป็นธรรม เรื่องการดำเนินการอันเปิดเผยในศาล ย่อมได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 329(4) แห่งประมวลกฎหมายอาญา ไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท

จำเลยลงภาพโจทก์ และเขียนข้อความลงใต้ภาพของโจทก์ว่า "คนชายชาติ อดีตกำนันยี่ จันที่ คนไทยผู้ยอมเป็นลูกมือเขมร สืบราชการลับ ถูกตีแม่ความผิดถึงกับเป็นลมกลางศาล" ข้อความในตอนนี้เป็นคนละตอนแยกออกจากหากจากเนื้อข่าวที่กล่าวแล้วในตอนแรก และไม่ใช่ว่าเป็นการแจ้งข่าวเรื่องการดำเนินการอันเปิดเผยในศาลแต่เป็นถ้อยคำของหนังสือพิมพ์

เอง ประชาชนผู้อ่านหนังสือพิมพ์ฉบับนี้ย่อมเข้าใจได้ว่าโจทก์เป็นคนชายชาติ เป็นคนไทยผู้ยอมเป็นลูกมือเขมร สืบราชการลับ ซึ่งไม่ตรงกับความจริง ความจริงโจทก์เพียงแต่ถูกฟ้องร้องต่อศาลเท่านั้น เมื่อจำเลยลงข่าวโดยแสดงความเห็นเสียเองเช่นนี้ จึงเป็นการใส่ความโจทก์โดยประการที่น่าจะทำให้โจทก์เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาท และการลงข่าวตอนนี้อย่างไรไม่ใช่เป็นการแจ้งข่าวด้วยความเป็นธรรมเรื่องการดำเนินการอันเปิดเผยในศาล จำเลยจึงไม่ได้รับความคุ้มครองตามประมวลกฎหมายอาญา 329(4) (ฎีกาที่ 990/2508)

ตัวอย่างการหมิ่นประมาทที่ไม่ต้องรับโทษ

ในการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชนนั้น มีอยู่บ่อยครั้งที่จะต้องพิสูจน์เพื่อจะไม่ต้องรับโทษฐานหมิ่นประมาท ซึ่งก็ไม่สามารถขอพิสูจน์ได้ทุกกรณีไป ทั้งนี้จะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา 330

มาตรา 330 ในกรณีหมิ่นประมาท ถ้าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดพิสูจน์ได้ว่าข้อที่กล่าวว่าเป็นหมิ่นประมาท

นั้นเป็นความจริง ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

แต่ห้ามไม่ให้พิสูจน์ ถ้าข้อที่กล่าวว่าเป็นหมิ่นประมาทนั้นเป็นการใส่ความในเรื่องส่วนตัวและการพิสูจน์จะไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน

ดังนั้นปัญหาจึงอยู่ที่ว่าการพิสูจน์อย่างไรให้เห็นว่าไม่ใช่เป็นการใส่ความในเรื่องส่วนตัวและการพิสูจน์นั้นจะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนจึงเป็นเรื่องที่ถกเถียงกันอยู่ตลอดเวลา

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างคำพิพากษาฎีกาสำหรับมาตราที่

- ครูใหญ่ประชาบาลกล่าวว่า นายอำเภอไม่เป็นประชาธิปไตย โดยบังคับให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเลือกตั้งคนที่นายอำเภอชอบ ถ้าใครไม่เลือกก็ไม่ขอเงินเดือนขึ้นให้มัน ถ้าเป็นความจริงก็ถือได้ว่าเป็นประโยชน์แก่สาธารณชน(ฎีกาที่ 1151/2503)

- โจทก์เป็นเจ้าของคณะอำเภอฟ้องว่าจำเลยกล่าวคำหมิ่นประมาทใส่ความโจทก์เข้าทางซีที่ห้องวิปสนาเป็นเหตุให้โจทก์เสื่อมเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชังนั้น จำเลยขอพิสูจน์ความจริงได้ เพราะการพิสูจน์

ความจริงของจำเลยย่อมเป็นประโยชน์แก่ประชาชน เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ผู้เป็นศาสนิกชนย่อมหวงแหนที่จะไม่ให้ผู้ใดมาทำลายหรือทำความมัวหมองให้แก่พุทธศาสนาที่ตนนับถือ ยิ่งเมื่อจำเลยมาพิสูจน์ความจริงให้ประจักษ์แก่ศาลได้ ก็เป็นประโยชน์แก่คนทั่วไปที่จะไม่หลงมัวเมาพรหมเสียใจโทษต่อไป(ฎีกาที่ 1072/2507)

-โจทก์เป็นปลัดเทศบาล จำเลยเป็นสมาชิกสภาเทศบาล จำเลยทำหนังสือร้องเรียนต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเกี่ยวกับเรื่องที่ภริยาโจทก์ ตั้งเบิกจ่ายค่าพาหนะเดินทางย้ายว่า "การเบิกจ่ายที่ผ่านไปได้ทั้งหมดที่ไม่เป็นความจริงหรือการทุจริตนี้ วิญญูชนก็ต้องเข้าใจว่าคงกระทำไปด้วยความแนะนำรู้เห็นเป็นใจของโจทก์ผู้เป็นสามีอย่างแน่นนอน เพราะต่างก็ทำงานร่วมกันและอยู่บ้านเดียวกัน การกระทำดังกล่าวนี้เป็นการผิดกฎหมายและผิดวินัยของข้าราชการอย่างร้ายแรง" และ "แทนที่โจทก์จะปฏิบัติหน้าที่และวางตนให้สมกับตำแหน่ง โจทก์กลับจะกลายมาเป็นผู้แสวงหาประโยชน์จากเทศบาลโดยวิธีที่ไม่ชอบ ทั้งมีความประพฤติส่วนตัวที่ไม่สมควรมากมายหลายอย่าง จนพนักงานเทศบาล

และประชาชน ชาคความเคารพนับถือสำหรับความประพฤติส่วนตัวที่เลวร้ายของโจทก์นั้น จะไม่ขอก้าวในโอกาสนี้" ดังนี้ ข้อความที่กล่าวหาว่าโจทก์มีความประพฤติเลวร้าย แต่มิได้กล่าวหาว่าเลวร้ายอย่างใดนั้น ก็น่าจะเข้าใจได้ว่าการกระทำที่เป็นการทุจริตอย่างที่จำเลยกล่าวหาโจทก์เป็นความประพฤติที่เลวร้ายได้ และเมื่อปรากฏว่าคำร้องเรียนของจำเลยเป็นความจริง จำเลยก็ไม่ต้องรับโทษเพราะได้รับการยกเว้นตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 330 (ฎีกาที่ 3/2508)

-การที่จำเลยโฆษณาเกินประมาทผู้เสียหาย ซึ่งเป็นตำรวจ มีหน้าที่ปฏิบัติราชการเกี่ยวกับการจราจร ด้วยข้อความที่ทำให้ผู้ฟังเข้าใจว่าผู้เสียหายได้ริบไถเงินทองหรือรับสินบนจากผู้กระทำความผิดต่อพรบ.จราจรทางบก ซึ่งเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ ดังนี้มิใช่เป็นการใส่ความในเรื่องส่วนตัวและการพิสูจน์ความจริง ย่อมเป็นประโยชน์แก่ประชาชน จำเลยจึงขอพิสูจน์ความจริงเพื่อไม่ต้องรับโทษได้ (ฎีกาที่ 1362/2514)

-ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 329 เป็นเรื่องกล่าวโดยสุจริต

ตามข้อ 1 ถึง 4 ไม่เป็นความผิด มาตรา 330 เป็นเรื่องพิสูจน์ได้ว่าเป็นความจริงและมีใช้ในเรื่องส่วนตัว ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ประชาชน เป็นความผิดแต่ไม่ต้องรับโทษ เมื่อยกเว้นโทษ ตามมาตรา 330 แล้วก็ไม่ต้องวินิจฉัยว่าไม่มีความผิดตามมาตรา 329

หนังสือพิมพ์ลงข่าวว่ามีผู้แจ้งต่อตำรวจว่า โจทก์ซึ่งสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรทำผิดอาญาดำรวจสอบสวนสั่งจับ แต่(หนังสือพิมพ์)ได้สอบถามโจทก์ โจทก์ชี้แจงว่าไม่จริง ดังนี้ไม่ใช่จำเลย(หนังสือพิมพ์)ยืนยันข้อเท็จจริงตามข่าวที่ลงในหนังสือพิมพ์ จำเลยนำสืบความจริงได้ว่าการแจ้งความต่อตำรวจจริง จำเลยไม่ต้องรับโทษ ไม่ต้องสืบให้ได้ความว่าการทำผิดอาญาตามที่ลงข่าวนั้นโจทก์ได้ทำผิดจริง(ฎีกาที่ 370/2520)

-หนังสือพิมพ์ลงข้อความว่า โจทก์จ่ายเช็ค 1 ล้านบาทแก่ธนาคารเช็คไม่มีเงิน ธนาคารแจ้งตำรวจจับโจทก์ เป็นที่เข้าใจว่า โจทก์มีฐานะการเงินไม่ดี ไม่น่าเชื่อถือ เป็นหมิ่นประมาทโจทก์ซึ่งเป็นนายกเทศมนตรี และประกอบการค้า เป็นเรื่องส่วนตัว ไม่เกี่ยวกับหน้าที่การงานในตำแหน่งนายกเทศมนตรี อันจะถือได้ว่าเป็น

ประโยชน์แก่ประชาชนซึ่งจะอ้างว่าเป็นความจริงเพื่อไม่ต้องรับโทษไม่ได้ (ฎีกาที่ 407/2523)

(9.) ความผิดฐานฉ้อโกง

ความผิดฐานฉ้อโกงนี้ได้รับบัญญัติถึงการโฆษณาที่เป็นการหลอกลวงประชาชน ไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 341 ดังนี้

“ผู้ใดโดยทุจริตหลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง และโดยการหลอกลวงดังกล่าวนี้ ได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้หลอกลวงหรือบุคคลที่สาม ทำให้ผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม ทำ ถอน หรือทำลาย เอกสารสิทธิ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา 342 “ถ้าในการกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ผู้กระทำ

- (1) แสดงตนเป็นคนอื่น หรือ
- (2) อาศัยความเบาปัญญาของผู้ถูกหลอกลวงซึ่งเป็นเด็ก หรืออาศัยความอ่อนแอแห่งจิต ของผู้ถูกหลอกลวง ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่

เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา 343 “ถ้าการกระทำ ความผิดตามมาตรา 341 ได้กระทำ ด้วยการแสดงข้อความอันเป็นที่เท็จต่อประชาชนหรือด้วยการปกปิดความจริง ซึ่งควรบอกให้แจ้งแก่ประชาชน ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าว ในวรรคแรก ต้องด้วยลักษณะดังกล่าว ในมาตรา 342 อนุมาตราหนึ่ง อนุ- มาตราใด ผู้กระทำต้องระวางโทษจำ- คุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับ ตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พัน บาท”

ตามบทบัญญัติของกฎหมาย ดังกล่าวนั้น การโฆษณาที่เป็นการ หลอกลวงประชาชน ก็คือการโฆษณา ที่เป็นความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน

(10.) ความผิดฐานบอกเล่าความเท็จ

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 384 ได้บัญญัติลงโทษผู้บอกเล่าข่าว

ลือเป็นเหตุให้ประชาชนตื่นตกใจไว้ ดังนี้

“ผู้ใดแก่งลือบอกเล่าความเท็จ ให้ตื่นลือจนเป็นเหตุให้ประชาชนตื่นตกใจ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

(11.) ความผิดฐานดูหมิ่น

การดูหมิ่นหรือการดูถูกเหยียดหยามทำให้อับอายเป็นที่เกลียดชังของประชาชน หรือแสดงอาการเป็นเชิงถูกดูถูกว่า มีฐานะต่ำต้อยหรือไม่ดีจริง ไม่เก่งจริง ที่เรียกว่าเป็นการดูหมิ่น ถิ่นแคลนนั้น ประมวลกฎหมายอาญา ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 393 ว่า

“ผู้ใดดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือ ด้วยการโฆษณา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ตัวอย่าง

-ตามที่โจทก์ ได้กล่าวบรรยายถึงการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าจำเลยได้กระทำผิดข้อเท็จจริง และรายละเอียด ฯลฯ อีกทั้งบุคคลหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องตลอดจนข้อเขียนของจำเลยที่หาว่า

ดูหมิ่น นายแม่ควัสโดบิชอป ซึ่งเขียนลงในหนังสือพิมพ์ ก็ได้คัดมาลงไว้โดยสมบูรณ์ ซึ่งเมื่ออ่านตามข้อความพอที่จะให้สามัญชนพอเข้าใจได้ว่า เป็นการว่านายบิชอปเป็นก๊วย ซึ่งโจทก์หาว่าเป็นการดูหมิ่นนายบิชอปเช่นนี้ต้องถือว่าคำฟ้องที่โจทก์กล่าวบรรยายมานั้น พอสมควรเท่าที่จะทำให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดีแล้ว เป็นฟ้องอันสมบูรณ์ตามกฎหมาย(ฎีกาที่ 785/2501)

- ถ้อยคำที่จำเลยกล่าวต่อสามเณรสองรูปซึ่งหน้า เพราะเหตุที่ใช้ไปขอเทียนจากภิกษุรูปหนึ่งไม่ได้ว่า “ถ้าไม่ไปเดี๋ยวจะเตะลงกฎให้หมด” เป็นถ้อยคำที่จำเลยกล่าวแก่สามเณรซึ่งเป็นบุคคลที่ประชาชนทั่วไปถือว่าควรเคารพกว่าบุคคลธรรมดา ฉะนั้นจึงไม่แต่เพียงจะเป็นถ้อยคำที่ไม่สุภาพและข่มขู่เท่านั้น หากเป็นการดูหมิ่นตามความหมายในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 393 ด้วย (ฎีกาที่ 541/2504)

- จำเลยเป็นชาย พูดต่อหน้าผู้เสียหายซึ่งเป็นภรรยาผู้ใหญ่บ้านว่า “เมียผู้ใหญ่บ้านนี้แต่งตัวสวยน่าอยากปล้ำสักที” ซึ่งหมายความว่าผู้เสียหายแต่งตัวสวย อยากปล้ำสักทีนั้น

คำที่จำเลยกล่าวและวิธีที่จำเลยกล่าวฟังได้ว่าเป็นการดูหมิ่นผู้เสียหายซึ่งหน้าผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 393(ฎีกาที่ 272-273/2505)

- จำเลยลงบรรลโศกฏี ราว 9-10 ภา แล้วพูดว่า “ถ้าไม่เห็นแก่ผ้าเหลืองหรือไม่ใช่พระจะเตะให้ตกกฎหมดเลย” จำเลยกล่าวถ้อยคำนี้แก่พระภิกษุ ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของประชาชน แม้จะไม่ได้กล่าวต่อหน้า แต่พระภิกษุซึ่งถูกกล่าวนั้นได้ยินถ้อยคำซึ่งจำเลยกล่าวย่อมเป็นความผิดฐานดูหมิ่นซึ่งหน้าตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 393(ฎีกาที่ 1765/2506)

- โจทก์ฟ้องว่าคำโฆษณาของจำเลยหมิ่นขายผิดวิสัยปัญญาชนของชาวหนังสือพิมพ์พึงกระทำ โดยกล่าวถ้อยคำดูหมิ่นเหยียดหยามโจทก์ซึ่งโจทก์ประสงค์จะให้ลงโทษจำเลยในความผิดฐานหมิ่นประมาท และขอให้ลงโทษตามมาตรา 326, 328 อันเป็นบทมาตราที่ผิด เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ดังโจทก์ฟ้อง ศาลมีอำนาจที่จะลงโทษจำเลยในข้อเท็จจริงนั้น และตามฐานความผิดที่ถูกต้อง คือความผิดฐานโฆษณาดูหมิ่นตามมาตรา 393 ได้(ฎีกาที่ 834/2510)

- ถ้อยคำที่จำเลยตำว่า "อีหมา
ไปควักเอากระดูกฟ่อ กระดูกแม่มีง
เจ็ดตัวโคตรมาสู้กับกู อีหมาหมู อี
หมาหมา" เป็นถ้อยคำดูหมิ่นซึ่งหน้า
ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 393
(ฎีกาที่ 2089/2511)

- จำเลยร้องตำผู้เสียหายซึ่ง
เป็นหญิงสาวต่อหน้าคนเดินผ่านไป
มาว่า "ออกมาสิกูจะจับหมีมึง ให้มึงดู"
"มึงไปเล่าใหม่สิว่ากูจับหมีมึง" ดังนี้
เป็นการดูหมิ่นผู้เสียหายซึ่งหน้า ตาม
ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 393
(ฎีกาที่ 439 /2515)

- ตำว่า "อีสัตว์ เคี้ยวตบเสียนี่"
เป็นดูหมิ่นตามมาตรา 393 (ฎีกาที่
2220/2518)

- กล่าวตำ "ไอ้ทนายกระจอก
ทนายเซงช่วย" เป็นการพูดดูหมิ่น
เหยียดหยามให้อับอายเจ็บใจ (ฎีกาที่
2324/2518)

- บรรณาธิการหนังสือพิมพ์
ลงข้อความว่า ต.ตะโกนกลางศาลว่า
จะถอดรองเท้าตบหน้า ส. เป็นข้อความ
ดูหมิ่น ส. บรรณาธิการนำมาโฆษณา
เป็นการดูหมิ่นตามมาตรา 393 (ฎีกา

ที่ 1105/2519)

- ถ่มน้ำลายแล้วตำว่า "พวก
อีตอก" ตำว่า "อีตอก" เป็นคำหยาบ
ซึ่งสามัญชนเข้าใจชัดเจนว่า ผู้ถูกตำ
เป็นหญิงไม่ดี เป็นการดูหมิ่นซึ่งหน้า
ตามมาตรา 393 (ฎีกาที่ 2102/2521)

- ตำว่า "มารศาสนา" หมายถึง
ความถึงบุคคลผู้มีใจบาปหยาบซ้ำ
คอยกัดกันไม่ให้ผู้อื่นทำบุญและกัดกัน
บุญกุศลที่จะมาถึงตน ซึ่งเป็นบุคคล
ประเภทที่สาธารณชนย่อมรังเกียจที่
จะคบหาสมาคมด้วย เมื่อจำเลยพูดว่า
ผู้เสียหายด้วยถ้อยคำดังกล่าวต่อหน้า
ผู้เสียหายและผู้อื่น ย่อมทำให้ผู้เสียหาย
ถูกดูถูก เหยียดหยาม ทำให้ได้
รับความอับอาย จำเลยมีความผิดฐาน
ดูหมิ่นซึ่งหน้าตามประมวลกฎหมาย
อาญามาตรา 393 ทั้งเป็นถ้อยคำที่
สามัญชนฟังแล้วย่อมเข้าใจได้ในตัวเอง
ว่ามีความหมายดังกล่าว จึงเป็นข้อ
เท็จจริงที่รู้จักกันอยู่ทั่วไป โจทก์ไม่ต้อง
นำสืบอธิบายความหมายอีก (ฎีกาที่
3226/2525)

ตัวอย่างที่ไม่ถือเป็นการดูหมิ่น

- ลูกจ้างเมาสุรา ไม่สวมเสื้อ
ในขณะที่ปฏิบัติงาน อันเป็นการฝ่าฝืน
ระเบียบข้อบังคับนั้น หากเป็นกรณีเฝ้า

มินที่ร้ายแรงไม่ และเมื่อนายจ้างบอกให้ถูกจ้างสวมเสื้อก็พูดว่า "คุณไม่เกี่ยว" นายจ้างสั่งให้ออกไปจากโรงงานก็พูดว่า "คุณจะอยู่ที่นี้ได้ไหม" และเมื่อออกไปหน้าโรงงานก็พูดว่า "คุณจะเข้าไปไม่ได้หรือ" * ถ้อยคำดังกล่าวเป็นเพียงคำไม่สุภาพและก้าวร้าว หากเป็นความผิดทางอาญาดูหมิ่นซึ่งหน้า อันจะเป็นข้อยกเว้นที่นายจ้างเลิกจ้างโดยไม่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้าและไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยไม่ (ฎีกาที่ 361/2525)

- คำว่า "โฆษณา" ตามพจนานุกรม ให้คำจำกัดความว่า "การเผยแพร่หนังสือออกไปยังสาธารณชน การป่าวร้อง" คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า จำเลยกระทำหมิ่นประมาทโจทก์ด้วยการทำเป็นบันทึกแทนการพูดด้วยวาจา โดยเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดและส่งสำเนาให้ปลัดกระทรวงทราบด้วย ก็เป็นเพียงการรายงานความประพฤติของโจทก์ให้ผู้บังคับบัญชาระดับสูงขึ้นไปได้ทราบเท่านั้น ถือไม่ได้ว่าการหมิ่นประมาทนั้นกระทำด้วยการโฆษณาตามความในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 328 และมีใช้เป็นการดูหมิ่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณาตามมาตรา 393 ด้วย (ฎีกาที่ 223/2524)

- จำเลยนำภาพของโจทก์ลงพิมพ์ที่หน้าปกของหนังสือพิมพ์รายวัน "เสียงประชาชน" ร่วมกับภาพอื่นซึ่งมีอยู่ทั้งหมดประมาณ 20 ภาพเศษ นอกจากภาพบุคคลแล้วยังมีภาพไฟไหม้อาคาร ภาพเครื่องบินชนโรงงาน และภาพงานพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ทุกภาพไม่มีข้อความอธิบายเหตุการณ์หรือบอกชื่อบุคคลในภาพนั้นแต่อย่างใด คงมีแต่ข้อความซึ่งพิมพ์ด้วยอักษรภาษาไทยขนาดตัวโตขวางทับอยู่ตรงหน้ากระดาษว่า "ภาพเหตุการณ์ในรอบปี" เท่านั้น และภาพโจทก์ที่นำลงพิมพ์ไว้ นั้น จัดวางไว้ทางตอนบนของหน้ากระดาษเป็นภาพครึ่งตัว ส่วนบนแต่งกายเรียบร้อย สวมเสื้อนอก มีผ้าผูกคอ ผิดกับภาพบุคคลอื่นๆ และเป็นภาพโจทก์เดี่ยวๆ เป็นเอกเทศ แม้จะมีภาพของผู้ต้องหาหรือผู้กระทำผิดในคดีอาญาที่ร้ายแรงพิมพ์รวมอยู่รอบๆ ภาพของโจทก์ด้วยก็ตาม แต่ขณะเกิดเหตุโจทก์เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง จึงน่าจะเป็นการเสนอภาพเพื่อให้มีหน้าที่รับผิดชอบพิจารณาไม่พอที่จะชี้ให้เห็นว่า จำเลยทั้งสองมีเจตนาดูหมิ่นโจทก์ อันจะเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา

393(ฎีกาที่ 224/2523)

-บรรยายฟ้องว่า"จำเลยกล่าวดูหมิ่นนางประยูรด้วยการโฆษณาโดยจำเลยกล่าวต่อเด็กหญิงเวียน (เด็กรับใช้ในบ้านของนางประยูร)ว่า "ให้ไปบอกอ้ายเหี้ย อีเหี้ย นายของมึงทั้งสองคน อย่างว่าจะโหดมากนัก ประเดี๋ยวกูทนต์ไม่ได้จะเอาเรื่องอีก" ดังนี้ เป็นการสั่งฝากไปบอกผู้เสียหายในลักษณะพูดกันตัวต่อตัว โดยไม่ปรากฏว่าจำเลยได้กล่าวต่อบุคคลอื่นอีก จึงเป็นการฟ้องที่ไม่สมบูรณ์ในความผิดฐานดูหมิ่นด้วยการโฆษณาตาม ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 393 เพราะมาตรานี้มีความหมายถึงการดูหมิ่นในลักษณะการป่าวร้องให้รู้กันหลายคน ฉะนั้นแม้จำเลยจะรับสารภาพก็ลงโทษไม่ได้ (ฎีกาที่ 1053/2507)

-ถ้อยคำที่จำเลยตะโกนกล่าวต่อผู้เสียหายซึ่งหน้าและต่อหน้าธารกำนัลในเวลากลางคืนว่า"อ้ายซันมึงมีหนายมาหากูทางอาญาหรือ ลูกกะไปกูกี่ไม่หัด อ้ายจะลูกนางจักรหรือจะหาอ้ายแจะและเป็นอันธพาลก็เอาซีไว้ย อ้ายแจะไม่ใช่หนญาปากคอกของตน จะเอาขังงักก็เอาซีไว้ย" เป็นข้อความที่หยาบคายไม่สุภาพ แต่ไม่มีข้อความอันเป็นการดูหมิ่นนายซันผู้เสียหาย จึงไม่เป็นผิดฐานดูหมิ่น

ซึ่งหน้าตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 แต่ถ้อยคำที่จำเลยกล่าวประกอบด้วยวิธีกล่าวและเวลาที่จำเลยกล่าว ทำให้นายซันผู้เสียหายได้รับความเดือดร้อนรำคาญ จึงเป็นผิดตาม มาตรา 397 (ฎีกาที่ 388/2505) (มาตรา 397 บัญญัติว่า "ผู้ใดในที่สาธารณะสถานหรือต่อหน้าธารกำนัล กระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการรังแกหรือข่มเหงผู้อื่น หรือกระทำให้ผู้อื่นได้รับอับอาย หรือเดือดร้อนรำคาญ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ")

-จำเลยกล่าวดูหมิ่นซึ่งหน้าผู้เสียหายขณะที่ผู้เสียหายอยู่ห่าง 10 วา และจำเลยไม่รู้ว่าผู้เสียหายแอบอยู่ที่นั่น จำเลยยังไม่มีข้อความดูหมิ่นซึ่งหน้าตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 393 (ฎีกาที่ 259/2514)

-จำเลยกับป.พะเลาะวิวาทต่างคนต่างดำกันว่า "อีเหี้ย" ไม่เป็นความผิดฐานดูหมิ่นซึ่งหน้า (ฎีกาที่ 373/2521)

© P.M.S. 20

กฎหมายแพ่งว่าด้วยการละเมิดสิทธิในชีวิตส่วนตัว

1

ในประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้น แม้ว่าจะได้มีบทบัญญัติรับรองเสรีภาพในการแสวงหาข่าวสารอย่างกว้างขวาง แต่ก็ยังมีข้อจำกัดการใช้เสรีภาพเช่นว่านั้น โดยสื่อมวลชนจะต้องมีความรับผิดชอบทั้งต่อบุคคลอื่นและต่อความมั่นคงของประเทศชาติ

ในการแสวงหาข่าวสารนั้น สื่อมวลชนจะต้องมีความรับผิดชอบต่อสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลในอันที่จะไม่ถูกสอดแทรกหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบในเรื่องส่วนตัวหรือกิจกรรมส่วนตัว เช่นการนำเอาข้อเท็จจริงของผู้อื่นไปเผยแพร่ต่อสาธารณะอันทำให้เขาได้รับความเดือดร้อน รำคาญ อับอายหรือทุกข์ทรมานใจ ซึ่งสำหรับประเทศไทยแล้ว การคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวยังอยู่ในขอบเขตที่จำกัด

สำหรับต่างประเทศ ได้ให้ความคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวอย่างเคร่งครัด กล่าวคือบุคคลใดๆ จะถูกสอดแทรกโดยผลการในชีวิตส่วนตัว ในครอบครัว ในเคหะสถาน หรือในการสื่อสารหรือจะถูกกลบหลู่ในเกียรติยศหรือชื่อเสียงไม่ได้ ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองของกฎหมายต่อการแทรกสอดหรือการกลบหลู่ดังกล่าวนั้น ความข้อนี้ได้มีบัญญัติรับรองไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

ตำราชุดวิชากฎหมายและจริยธรรมสื่อมวลชน โดยกุลพล พลวันได้ยกตัวอย่างว่า เช่นนาย ก.เข้าไปในบ้านนางสาว ข. เพื่อถ่ายภาพนางสาว ข. โดยไม่ได้รับอนุญาต นาย ก. ย่อมมีความผิดฐานบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 364 หากนาย ก. ไม่ได้บุกรุกเข้าไปถ่ายภาพนางสาว ข. ภายในบ้าน แต่ใช้วิธีแอบลักลอบถ่ายภาพนางสาว ข. จากตึกข้างเคียงทุกวัน และเมื่อนางสาว ข.ออกจากบ้านก็ติดตามถ่ายภาพนางสาว ข. ตลอดเวลา จนนางสาว ข. ไม่มีความเป็นอิสระในการดำเนินชีวิตส่วนตัว เห็นได้ว่าการกระทำของ

นาย ก. ดังกล่าวนี จะถือเป็นความผิดอาชญาฐานใดฐานหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา ก็ไม่ได้ และจะถือว่ากระทำละเมิดในทางแพ่งก็ยังไม่ถนัด แต่ผลร้ายที่เกิดแก่นางสาว ข. นั้น ได้เกิดขึ้นแล้ว เพราะนางสาว ข. ย่อมได้รับความเดือดร้อนรำคาญอย่างยิ่งจากการกระทำของนาย ก. หากเป็นการกระทำติดต่อกันเป็นเวลาแรมเดือนหรือแรมปี ก็จะมีผลกระทบกระเทือนต่อสภาพจิตใจอย่างยิ่ง

สำหรับประเทศไทย กฎหมายที่ให้ความคุ้มครองสิทธิในชีวิตส่วนตัว นอกจากที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาที่ว่าด้วยความผิดฐานหมิ่นประมาท ความผิดฐานบุกรุกฐานสงเสียดังหรือทำให้เกิดเสียชื่อเสียงโดยไม่มีเหตุอันสมควร ฐานดูหมิ่นและฐานทำให้ผู้อื่นเกิดความกลัวหรือความตกใจด้วยการขู่เข็ญแล้ว ยังมีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด มาตรา 420 ความว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย ให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิด จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น”

- ความยุ่งยากของเรื่องนี้ก็คือการพิจารณาตีความว่าการกระทำนั้นๆ เป็นการละเมิดตามมาตรา 420 หรือไม่เพียงใด เพราะตามมาตรา 420 นั้น จะต้องเป็น “การกระทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย” และ “ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่ง” และไม่มีกฎหมายในเรื่องละเมิดให้รับผิดใช้ค่าเสียหายในการได้รับความอับอายขายหน้า(ฎีกาที่ 378/2483)

- คำว่าสิทธิตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ได้แก่ประโยชน์อันบุคคลมีอยู่ และบุคคลอื่นมีหน้าที่ต้องเคารพ กล่าวคือได้รับการรับรองและคุ้มครองของกฎหมาย การด่าผู้ใดอันเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทซึ่งหน้าตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 393 ลงโทษการด่า จึงต้องถือว่ากฎหมายรับรองว่าบุคคลมีสิทธิที่จะไม่ให้ใครมาด่า ฉะนั้นจำเลยด่าโจทก์ถือว่าทำละเมิดต่อโจทก์ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 420 ตอนท้ายว่า

ผู้ละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น จึงต้องมีการใช้ค่าสินไหมทดแทนเสมอ(ฎีกาที่ 124/2487)

-โดยปกติ การฟ้องร้องคดีเป็นสิทธิของบุคคลที่จะร้องขอความคุ้มครองจากศาล เพราะผู้นั้นใช้สิทธิที่กฎหมายให้ไว้ การกระทำนั้นจึงมิใช่เป็นการผิดกฎหมาย การฟ้องร้องผู้ใดเป็นคดีแพ่งหรืออาญานั้นตามปกติไม่ถือว่าเป็นการทำละเมิด แต่ต้องเป็นการฟ้องในเมื่อมีเรื่อง มิใช่อยู่ดีๆ จะมาฟ้องใครเล่น และเพียงแต่ศาลยกฟ้องโดยไม่วินิจฉัยข้อเท็จจริงยังไม่พอถือว่าการฟ้องนั้นเป็นการละเมิด(ฎีกาที่ 166/2490)

U

บทบัญญัติว่าด้วยละเมิดในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น เฉพาะที่เกี่ยวกับสื่อมวลชน นอกจากมาตรา 420 แล้ว ยังมี มาตรา 423, 447 และ 448 ดังนี้

มาตรา 423 “ผู้ใดกล่าวหรือโฆษณาแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง เป็นที่เสียหายแก่ชื่อเสียงเกียรติคุณของบุคคลอื่นก็ดี หรือเป็นที่เสียหายแก่ทางทำมาหาได้ หรือทางเจริญของเขาโดยประการอื่นก็ดี ท่านว่าผู้นั้นจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เขาเพื่อความเสียหายอย่างใดๆ อันเกิดแก่การนั้น แม้ทั้งเมื่อตนมิได้รู้ว่าข้อความนั้นไม่จริง แต่หากควรจะได้

ผู้ใดส่งข่าวสารอันตนมิได้รู้ว่าเป็นความไม่จริง หากว่าตนเองหรือ

ผู้รับข่าวสารนั้นมิทางได้เสียโดยชอบในการนั้นด้วยแล้ว ท่านว่าเพียงที่ส่งข่าวสารเช่นนั้น หากทำให้ผู้นั้นต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนไม่”

ตัวอย่าง

-การที่จำเลยโฆษณาแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริงว่าโจทก์เป็นผู้ไม่นิยมการปกครองที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ย่อมทำให้โจทก์ซึ่งเป็นคนไทยคนหนึ่ง เป็นที่รังเกียจของประชาชนไทย โดยทั่วไป และการโฆษณาแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริงว่า

โจทก์เป็นคนโลกอำนาจทางการเมือง หรือมั่งคั่งใหญ่โตสูง ย่อมที่จะดำเนินคดีกับผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์มาธิบดี ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และกลายเป็นผู้ที่ประชาชนซึ่งซึ่งจนไม่อาจอยู่ในประเทศไทยได้ ดังนั้นย่อมเป็นที่เสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของโจทก์(ฎีกาที่ 237-234/2514)

- ลงประกาศหนังสือพิมพ์ว่าหุ้นส่วนเลิกจากกันแล้ว และว่าหุ้นส่วนผู้หนึ่งไม่ได้เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนนั้นต่อไปแล้ว แต่ความจริงหุ้นส่วนนั้นยังหาได้เลิกจากกันไม่ ผู้ประกาศย่อมต้องรับผิดชอบในความเสียหายฐานละเมิดตามมาตรา 423 (ฎีกาที่ 939-940/2478)

- จำเลยที่ 4 เขียนข้อความอันเป็นการละเมิดต่อโจทก์ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์จำเลยที่ 1 ซึ่งมีจำเลยที่ 3 เป็นบรรณาธิการ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณาจำเลยที่ 3 และ 4 จึงต้องร่วมรับผิดชอบใช้คำสินไหมทดแทนให้โจทก์ ส่วนจำเลยที่ 1 ไม่ได้เกี่ยวข้องกับกรณีละเมิด และโจทก์ก็มิได้ฟ้องให้รับผิดชอบเป็นนายจ้างของจำเลยที่ 3 และที่ 4 จึงไม่ต้องรับผิดชอบ

การแก้ไขข่าวหนังสือพิมพ์

อันจะทำให้สิทธิในการฟ้องคดีของผู้ได้รับความเสียหายระงับลงตามพรบ. การพิมพ์ พ.ศ. 2484 นั้น จะต้องปรากฏว่าผู้ได้รับความเสียหายได้มีหนังสือขอแก้ไขไปยังบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ผู้โฆษณาข่าว และหนังสือพิมพ์นั้นลงแก้ไขให้(ฎีกาที่ 126/2517)

อย่างไรก็ตามในเรื่องคำสินไหม ทดแทนเพื่อการละเมิดนั้นได้มีคำพิพากษาฎีกาที่น่าสนใจบางคำพิพากษาฎีกา เช่น

- ไม่มีกฎหมายในเรื่องละเมิดให้รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายในการได้รับความอับอายขายหน้า และความรับผิดชอบใช้คำสินไหมทดแทนในเรื่องละเมิดเกี่ยวกับการทำให้เสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณนั้น มีแต่เฉพาะการกล่าวหรือโฆษณา ซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง(ฎีกาที่ 378/2483)

- การที่จำเลยไปแจ้งต่อผู้ใหญ่ว่า ก. เป็นผู้ร้ายปล้นทรัพย์ ช่างคน ซึ่งจำเลยรู้อยู่ว่าไม่เป็นความจริง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ใหญ่ว่านัดค้านต่อพระอุปัชฌาย์ พระอุปัชฌาย์จึงไม่บวช ก. นั้น นับได้ว่าจำเลยกระทำละเมิดแล้ว พี่ชาย ก. ผู้เป็นเจ้าของภาพและออกเงินซื้อของในการอุปสมบท ย่อม

มีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องเรียกค่าเสียหายจากจำเลยได้ (ฎีกาที่ 844/2494)

- ที่ว่าการพิพากษาคดีส่วนแพ่งศาลจำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญานั้นหมายความว่า คดีส่วนอาญาได้ถึงที่สุดแล้ว และจำเลยในคดีแพ่งก็ต้องเป็นจำเลยรายเดียวกันกับจำเลยในคำพิพากษาคดีส่วนอาญานั้นด้วย (ฎีกาที่ 1104-4405/2501)

- ศาลพิพากษาคดีอาญาว่าจำเลยโฆษณาข้อความไปตาม ความจริง โดยสุจริตเพื่อป้องกันประโยชน์การค้าของจำเลย ข้อนี้ศาลทางแพ่งต้องถือตามและต้องฟังว่าจำเลยไม่ได้ทำละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 423 (ฎีกาที่ 273-275/2502)

- การที่จำเลยด่าบุตรโจทก์อันมีความหมายทำนองว่า โจทก์และบุพการีเป็นคนสาบสอน มีบุตรกับชายอื่นซึ่งมิใช่สามีของตนนั้น เป็นความเสียหายเกี่ยวกับชื่อเสียงและตัวบุคคล ไม่เกี่ยวกับการค้าขายของโจทก์ โจทก์จะเรียกค่าเสียหายโดยอ้างว่ารายได้จากการค้าขายตกต่ำลงหาได้ไม่ (ฎีกาที่ 242/2515)

- การที่จำเลยให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์เป็นข้อความฝ่าฝืนต่อความจริง เป็นที่เสียหายแก่ชื่อเสียงเกียรติคุณของโจทก์ และต่อมาหนังสือพิมพ์ก็ได้ตีพิมพ์ข้อความดังกล่าวออกเผยแพร่ต่อสาธารณชน จำเลยจึงต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 423 จำเลยจะอ้างว่าไม่มีเจตนาจะให้หนังสือพิมพ์ลงเป็นข่าว แต่ต้องการให้ลงพิมพ์ในคอลัมน์สารพันปัญหานั้น ไม่เป็นข้อที่จะทำให้จำเลยพ้นความรับผิดชอบ

เมื่อปรากฏว่าหนังสือพิมพ์ได้ลงแก่ข่าวให้โจทก์ในวันถัดจากการลงข่าวเผยแพร่ว่า เรื่องดังกล่าวไม่เป็นความจริง โจทก์เป็นคนดี ซื่อสัตย์ และรักความยุติธรรม ไม่เคยมีความประพฤติเสียหายดังข่าวที่จำเลยกล่าวหา เป็นการบรรเทาความเสียหายไปส่วนหนึ่งแล้ว ศาลย่อมจะกำหนดจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่จำเลยจะต้องใช้แก่โจทก์ให้ลดลงได้ตามที่เห็นสมควร (ฎีกาที่ 197/2522)

- การที่หนังสือพิมพ์เสนอข่าวหมิ่นประมาทโจทก์ว่า โจทก์ปฏิบัติประพฤตินออย่างคนไร้ศีลธรรม โจทก์มีส่วนพัวพันเป็นผู้จ้างวานฆ่าผู้

สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มีนิสัยชอบใช้อำนาจบาตรใหญ่ ฯลฯ นั้น หาใช่เป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต ตีชมด้วยความเป็นธรรม อันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำไม่ เมื่อข้อความนั้นไม่เป็นความจริง ย่อมเป็นการละเมิดต่อโจทก์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 423

การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริงนั้นกฎหมายมิได้บัญญัติว่าต้องทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ แม้ผู้กล่าวหรือไขข่าวมิได้รู้ว่าข้อความนั้นไม่จริง แต่หากควรรู้ได้ก็ต้องรับผิดชอบ

แม้มูลกรณีเดียวกันนี้ ศาลในคดีส่วนอาญาจะได้พิพากษาให้จำเลยโฆษณาคำพิพากษาในหนังสือพิมพ์แล้วก็ตาม การที่ศาลในคดีส่วนแพ่งยังพิพากษาให้จำเลยโฆษณาคำพิพากษาในหนังสือพิมพ์อีกด้วยนั้นก็เป็นการแก้เพื่อให้ชื่อเสียงของโจทก์กลับคืนดีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 447 หาใช่เป็นการลงโทษจำเลย 2 ครั้งในความผิดเดียวกันไม่

แต่เมื่อจำเลยได้โฆษณาคำพิพากษาในหนังสือพิมพ์แล้วย่อม

เป็นการเพียงพอที่จะแก้ไขให้ชื่อเสียงของโจทก์กลับคืนดี จึงไม่จำเป็นต้องโฆษณาต่อไปอีก

จำเลยเป็นบรรณาธิการ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณาแม้จะมีไซ้เจ้าของหนังสือพิมพ์ และมีได้เป็นผู้เขียนหรือส่วนรู้เห็น ในการเขียนข้อความอันเป็นภละเมิดก็ตาม จำเลยก็ต้องรับผิดชอบในข้อความหรือสิ่งอื่นใดที่ตนคัดเลือก นำลงพิมพ์โฆษณาในหนังสือพิมพ์ทั้งหมด เพราะตนเป็นผู้จัดการไขข่าวให้แพร่หลาย (ฎีกาที่ 4008/2526)

--การไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริงอันเป็นการทำละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 423 นั้น ผู้กระทำควรจะต้องรู้หรือควรจะได้ว่าไม่จริง จำเลยที่ 3 ลงพิมพ์โฆษณาข้อความในหนังสือพิมพ์ เพื่อให้แก่นักข่าวของตนซึ่งถูกฆาตกรรมได้รับความเป็นธรรม ถึงหากข่าวนั้นจะไม่เป็นความจริง โดยมีผู้แอบอ้างนำชื่อโจทก์นำสร้อยไปมอบให้ภริยารัฐมนตรีเพื่อวิ่งเต้นล้มคดี ที่โจทก์ตกเป็นผู้ต้องหาจำวานผ่านนักข่าว แต่เมื่อมีเหตุที่จำเลยที่ 3 จะคาดคิดเช่นนั้นได้ จำเลยที่ 3 ก็ไม่อาจจะรู้ได้ว่าไม่จริง การกระทำของจำเลยที่ 3 จึงไม่เป็นการทำละเมิด (ฎีกาที่ 1590/2528)

มาตรา 447 บุคคลใดทำให้เขาต้องเสียหายแก่ชื่อเสียง เมื่อผู้เสียหายร้องขอ ศาลจะสั่งให้บุคคลนั้นจัดการตามสมควร เพื่อทำให้ชื่อเสียงผู้เสียหายกลับคืนดีแทนให้ใช้ค่าเสียหายหรือทั้งให้ใช้ค่าเสียหายด้วยก็ได้

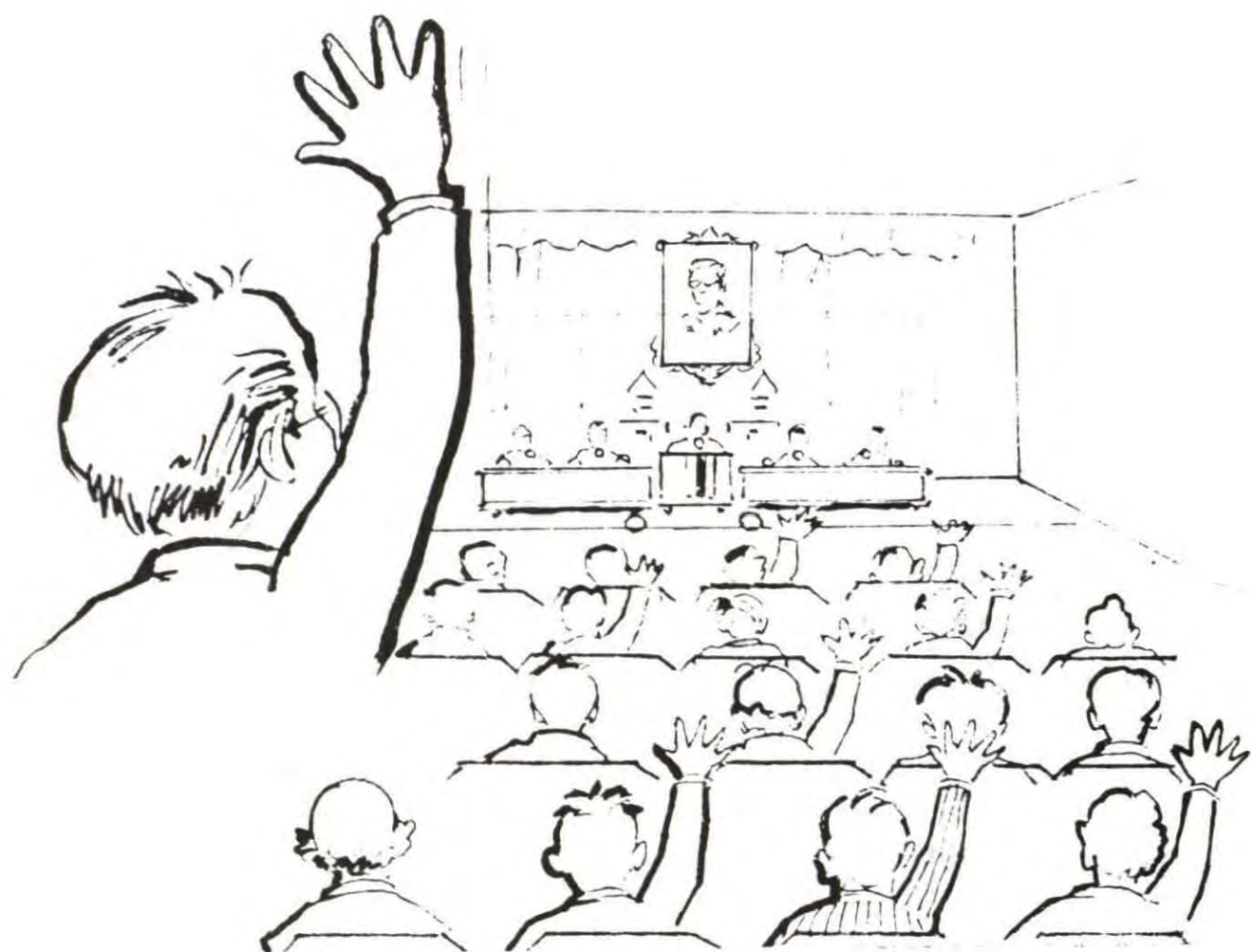
ตัวอย่าง

- โจทก์เป็นบุคคลที่มีเกียรติคุณ และมีชื่อเสียงในสังคม มีคนรู้จักในทางที่ดี จำเลยโฆษณาทางหนังสือพิมพ์โดยไม่เป็นความจริง ทำให้โจทก์เสียหายแก่ชื่อเสียง เช่นนี้มีเหตุสมควรจัดการให้ชื่อเสียงของโจทก์กลับคืนดีด้วยการโฆษณาในหนังสือพิมพ์ โดยให้จำเลยเสียค่าใช้จ่าย

หากจำเลยไม่ปฏิบัติตาม ก็ให้โจทก์จัดการโฆษณาเอง โดยคิดค่าใช้จ่ายจากจำเลย(ฎีกาที่ 1261/2517)

มาตรา 448 สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดนั้น ท่านว่าขาดอายุความเมื่อพ้นปีหนึ่ง นับแต่วันที่ผู้ต้องเสียหายรู้ถึงการละเมิด และรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันทำละเมิด

แต่ถ้าเรียกร้องค่าเสียหายในมูลอันเป็นความผิดมิใช่ตามกฎหมายลักษณะอาญา และมีกำหนดอายุความทางอาญายาวกว่าที่กล่าวมานั้นไซ้ ท่านให้เอาอายุความที่ยาวกว่านั้นมาบังคับ.

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พ.ศ. 2477

กฎหมายซึ่งผู้ปฏิบัติหน้าที่สื่อสารมวลชนโดยเฉพาะผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการควรรู้นั้นนอกจากประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งแล้ว ยังมีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พ.ศ. 2477 ซึ่งมีสาระสำคัญอยู่ในหลายมาตราดังนี้

ข้อกำหนดเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในศาล

มาตรา 30 ได้ให้อำนาจแก่ศาลในการออกข้อกำหนดใดๆ แก่คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือแก่บุคคลภายนอกที่อยู่ต่อหน้าศาล ตามที่เห็นจำเป็นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในศาล หากผู้ใดขัดขืนไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดนั้น จะต้องถูกลงโทษ โดยให้ไล่ออกจากบริเวณศาลหรือให้ลงโทษจำคุก หรือปรับหรือทั้งจำทั้งปรับ

พฤติกรรมที่ถือว่าเป็นการละเมิดอำนาจศาล สำหรับบุคคลทั่วไป

มาตรา 31 ได้บัญญัติถึงพฤติกรรมหรือการกระทำที่ถือว่าเป็นการละเมิดอำนาจศาลไว้ 5 ลักษณะด้วยกันคือ

ก. ขัดขืนไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของศาลตามมาตรา 30 อันว่า

ด้วยการรักษาความเรียบร้อย หรือประพฤติดนไม่เรียบร้อยในบริเวณศาล

ข. เมื่อได้ยื่นคำขอและได้รับอนุญาตจากศาลให้ฟ้องหรือสืบคดีอย่างคนอนาถาแล้ว ปรากฏว่าได้นำคดีนั้นขึ้นสู่ศาลโดยรู้อยู่แล้วว่าไม่มีมูล หรือได้สาบานให้ถ้อยคำตามมาตรา 156 ว่าตนไม่มีทรัพย์สินพอที่จะเสียค่าฤชาธรรมเนียม ซึ่งเป็นความเท็จ

ค. เมื่อรู้ว่าจะมีการส่งคำคู่ความหรือส่งเอกสารอื่นๆ ถึงตน แล้วจงใจไปเสียให้พ้น หรือหาทางหลีกเลี่ยงที่จะไม่รับคำคู่ความหรือเอกสารนั้น โดยสถานอื่น

จ. ตรวจเอกสารทั้งหมดหรือฉบับใดฉบับหนึ่ง ซึ่งอยู่ในสำนวนความหรือคัดเอาสำเนาเอกสารเหล่านั้น

ไป โดยฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติมาตรา 54

ฉ. ชัดขึ้นไม่มาศาล

พศิกษานที่ถือว่าเป็นการละเมิด อำนาจศาลสำหรับหนังสือพิมพ์

กฎหมายต้องการให้ศาลมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาคดีอย่างเต็มที่จึงห้ามหนังสือพิมพ์เสนอข่าวหรือวิพากษ์วิจารณ์เพื่อมิให้ข่าวหรือบทวิจารณ์นั้นมีอิทธิพลอันจะทำให้เห็นว่าการพิจารณาขาดความยุติธรรม จึงได้กำหนดไว้ในมาตรา 32 ว่า

ผู้ใดเป็นผู้ประพันธ์บรรณาธิการหรือผู้พิมพ์โฆษณาซึ่งทวงหนังสือพิมพ์หรือสิ่งพิมพ์อันออกโฆษณาต่อประชาชนไม่ว่าบุคคลเหล่านั้นจะรับรู้ถึงซึ่งข้อความหรือการออกโฆษณาแห่งหนังสือพิมพ์หรือสิ่งพิมพ์เช่นนั้นหรือไม่ ให้ถือว่ากระทำผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ในกรณีอย่างหนึ่งอย่างใด 2 อย่างดังจะกล่าวต่อไปนี้

1. ไม่ว่าเวลาใดๆ ถ้าทวงหนังสือพิมพ์หรือสิ่งพิมพ์เช่นว่ามานั้น ได้กล่าวหรือแสดงไม่ว่าโดยวิธีใดๆ ซึ่งข้อความหรือความเห็น อันเป็นการเปิดเผย

ข้อเท็จจริง หรือพฤติการณ์อันใดๆ แห่งคดีหรือกระบวนการพิจารณาใดๆ สิ่งเหล่านั้น ไม่ว่าโดยวิธีเพียงแต่สิ่งให้พิจารณาโดยไม่เปิดเผย หรือโดยวิธีห้ามการออกโฆษณาโดยชัดแจ้ง

2. ถ้าทวงหนังสือพิมพ์หรือสิ่งพิมพ์ได้กล่าวหรือแสดงไม่ว่าโดยวิธีใดๆ ในระหว่างการพิจารณาคดีไปจนมีคำพิพากษาเป็นที่ยุติ ซึ่งข้อความหรือความเห็นโดยประสงค์จะให้มิอิทธิพลเหนือความรู้สึกของประชาชน หรือเหนือศาล หรือเหนือคู่ความ หรือเหนือพยานแห่งคดี ซึ่งพอเห็นได้ว่า จะทำให้การพิจารณาเสียความยุติธรรมไปเช่น

ก. เป็นการแสดงผิดจากข้อเท็จจริงแห่งคดี

ข. เป็นรายงานหรือย่อเรื่องหรือวิภาคซึ่งกระบวนการพิจารณาแห่งคดีอย่างไม่เป็นกลางและไม่ถูกต้อง

ค. เป็นการวิภาคโดยไม่เป็นธรรม ซึ่งการดำเนินคดีของคู่ความ หรือคำพยานหลักฐาน หรือนิสัยความประพฤติของคู่ความหรือพยาน รวมทั้งการแถลงข้อความ อันเป็นการเสื่อมเสียต่อชื่อเสียงของคู่ความหรือพยาน แม้ถึงว่าข้อความเหล่านั้นจะเป็นความจริงหรือ

ง. เป็นการชักจูงให้เกิดมีคำพยานเท็จ

โทษฐานละเมิดอำนาจศาล

การกระทำความผิดอันเป็นการฝ่าฝืน มาตรา 30 และมาตรา 32 นั้นถือว่าเป็นการละเมิดอำนาจศาล ซึ่งกฎหมายบัญญัติไว้ในมาตรา 33 ว่า

“ถ้าคู่ความฝ่ายใด หรือบุคคลใดกระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ให้ศาลนั้นมีอำนาจสั่งลงโทษโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง หรือทั้งสองวิธีคือ

- ก. ไล่ออกจากบริเวณศาล
- ข. ให้ลงโทษจำคุกหรือปรับหรือทั้งจำทั้งปรับ

การไล่ออกจากบริเวณศาลนั้น ให้กระทำได้ชั่วระยะเวลาที่ศาลนั่งพิจารณา หรือภายในระยะเวลาใดๆ ก็ได้ตามที่ศาลเห็นสมควร เมื่อจำเป็นจะเรียกให้ตำรวจช่วยจัดการได้

ในกรณีกำหนดโทษจำคุกและปรับนั้น ให้จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

สิทธิในการเข้าฟังการพิจารณาคดี

ในการพิจารณาคดีของศาลนั้น ไซ้ว่าผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์จะมีสิทธิเข้าฟังการพิจารณาคดีทุกเรื่องไป หากแต่ได้มีข้อจำกัดตามกฎหมาย มาตรา 36 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งไว้ดังนี้

“การนั่งพิจารณาคดีจะต้องกระทำในศาล ต่อหน้าคู่ความที่มาศาลและโดยเปิดเผย เว้นแต่

1. ในคดีเรื่องใดที่มีความจำเป็นเพื่อรักษาความเรียบร้อยในศาล เมื่อศาลได้ขับไล่อคู่ความฝ่ายใดออกไปเสียจากบริเวณศาลโดยที่ประพฤติไม่สมควร ศาลจะดำเนินการนั่งพิจารณาคดีต่อไปลับหลังคู่ความฝ่ายนั้นก็ได้

2. ในคดีเรื่องใดเพื่อความเหมาะสม หรือเพื่อคุ้มครองสาธารณประโยชน์ ถ้าศาลเห็นสมควรจะห้ามมิให้มีการเปิดเผยซึ่งข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ทั้งหมด หรือแต่บางส่วนแห่งคดีซึ่งปรากฏจากคำคู่ความ หรือคำแถลงการณ์ของคู่ความ หรือจากคำพยานหลักฐานที่ได้สืบมาแล้ว ศาลจะมีคำสั่งดังต่อไปนี้ก็ได้

ก. ห้ามประชาชนมิให้เข้าฟัง การพิจารณาทั้งหมดหรือแต่บางส่วน แล้วดำเนินการพิจารณาไปโดยไม่ เปิดเผย หรือ

ข. ห้ามมิให้ออกโฆษณาข้อเท็จจริง หรือพฤติการณ์ต่างๆ เช่น ว่านั้นในบรรดาคดีที่ฟังที่ฟ้องขอหย่า หรือฟ้องชายชู้ หรือฟ้องให้รับรองบุตร ให้ศาลห้ามมิให้มีการเปิดเผยซึ่งข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ใดๆ ที่ศาลเห็นเป็นการไม่สมควร หรือพอจะเห็นได้ว่าจะทำให้เกิดการเสียหาย อันไม่เป็นธรรมแก่คู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ไม่ว่าศาลจะได้มีคำสั่งตามอนุ มาตรา 2 นี้หรือไม่ คำสั่งหรือคำชี้ขาด คดีของศาลนั้นจะต้องอ่านในศาลโดย เปิดเผย และมีให้ถือว่าการออกโฆษณา ทั้งหมดหรือบางส่วนแห่งคำพิพากษา นั้น หรือย่อเรื่องแห่งคำพิพากษา โดยเป็นกลางและถูกต้องนั้นเป็นผิด กฎหมาย

สิทธิในการคัดลอกสำนวนคดี และคำพิพากษา

การที่ผู้สื่อข่าวจะคัดลอกสำนวน คดีหรือคำพิพากษาในคดีเรื่องใดเรื่อง หนึ่งนั้น จึงต้องปฏิบัติตามมาตรา 54

ซึ่งบัญญัติไว้ดังนี้ หากผู้สื่อข่าวเข้าไป ตรวจเอกสารทั้งหมด หรือฉบับใด ฉบับหนึ่งซึ่งอยู่ในสำนวน หรือคัดเอา สำเนาเอกสารเหล่านั้นไปโดยผลการ ย่อมมีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ด้วย

มาตรา 54 คู่ความก็ดี หรือ พยานในส่วนที่เกี่ยวกับคำให้การของ ตนในคดีนั้นก็ดี หรือบุคคลภายนอก ผู้มีส่วนได้เสียโดยชอบหรือมิเหตุมุล อันสมควรก็ดี อาจร้องขออนุญาตต่อ ศาลไม่ว่าเวลาใดในระหว่างหรือภาย หลังการพิจารณา เพื่อตรวจเอกสาร ทั้งหมดหรือแต่บางฉบับในสำนวน เรื่องนั้น หรือขอคัดสำเนาหรือขอให้ จำศาลคัดสำเนาและรับรอง แต่ทั้งนี้

1. ห้ามมิให้อนุญาตเช่นนั้น แก่บุคคลอื่น นอกจากคู่ความ หรือ พยานในคดีที่พิจารณาโดยไม่เปิดเผย หรือในคดีที่ศาลได้มีคำสั่งห้ามการ ตรวจหรือคัดสำเนาเอกสาร ในสำนวน ทั้งหมดหรือบางฉบับเพื่อรักษาความ สงบเรียบร้อยหรือผลประโยชน์ทั่วไป ของประชาชนถึงแม้ผู้ขอจะเป็นคู่ความ หรือพยานก็ห้ามมิให้อนุญาตด้วยกัน แต่ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิของคู่ความในการ ที่จะตรวจหรือคัดสำเนาคำพิพากษา หรือคำสั่งในคดีนั้น หรือในการที่จะ

ขอสำเนาอันรับรองถูกต้อง

2. ห้ามมิให้อนุญาตให้คู่ความคัดถ้อยคำพยานฝ่ายตน จนกว่าจะได้สืบพยานฝ่ายตนเสร็จสิ้นแล้ว เว้นแต่จะมีพฤติการณ์พิเศษที่จะให้อนุญาต

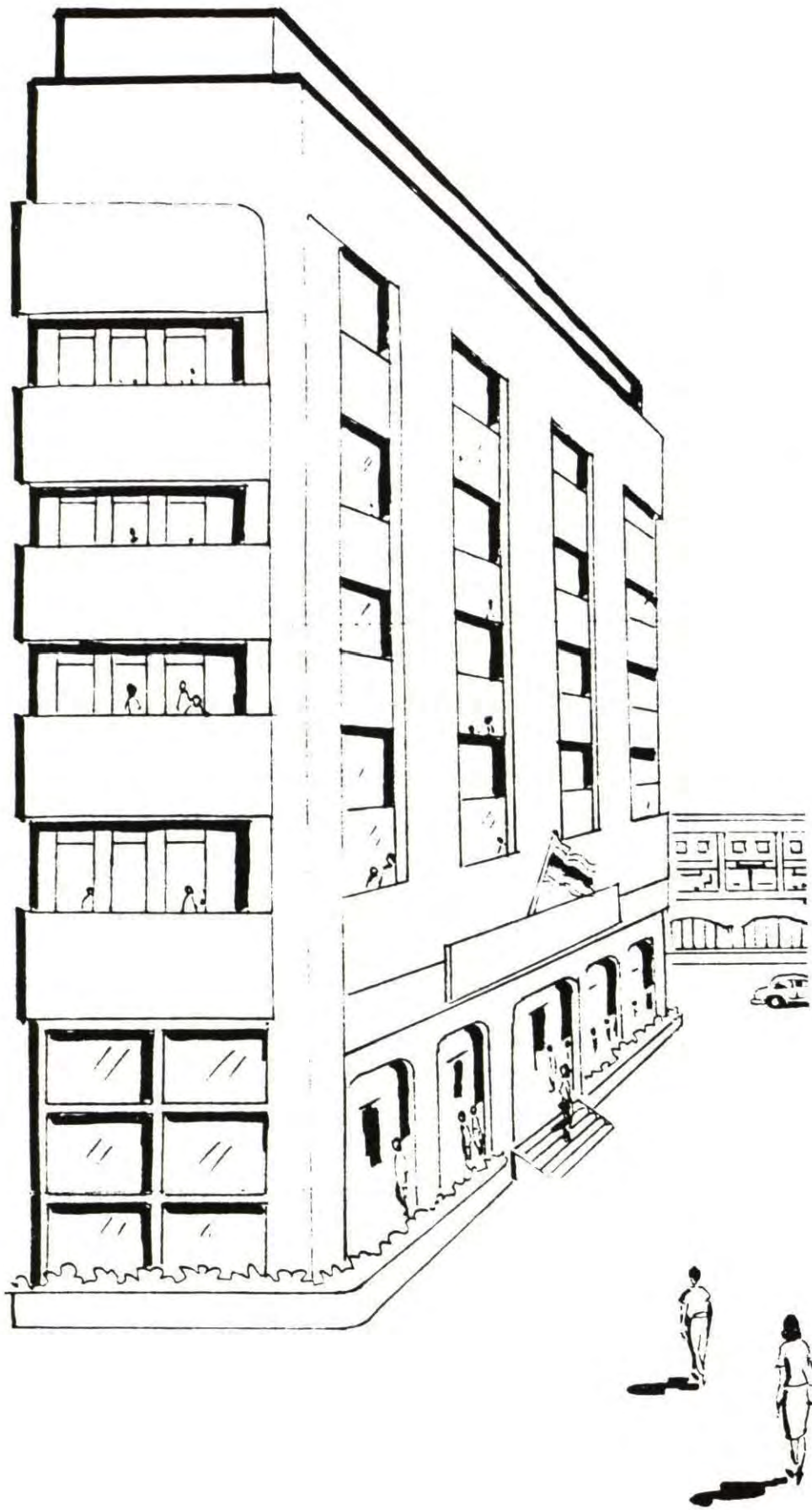
เมื่อใดให้อนุญาตแล้ว การตรวจหรือการคัดสำเนานั้น ให้ผู้ขอหรือบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้ขอโดยชอบ เป็นผู้คัดตามเวลาและเงื่อนไข ซึ่งศาลจะได้กำหนดให้เพื่อความสะดวกของศาลหรือเพื่อความปลอดภัยของเอกสารนั้น

ห้ามมิให้คัดพิพาทหรือคำสั่งก่อนที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น และก่อนที่จะได้ลงทะเบียนในสารบบคำพิพากษา.

ความผิดฐานดูหมิ่นศาลหรือผู้พิพากษา

นอกจากนี้ประมวลกฎหมายอาญายังได้กำหนดโทษฐานดูหมิ่นศาลหรือผู้พิพากษาไว้อีกส่วนหนึ่ง คือ

มาตรา 198 ผู้ใดดูหมิ่นศาลหรือผู้พิพากษา ในการพิจารณาหรือพิพากษาคดีหรือกระทำการขัดขวางการพิจารณา หรือพิพากษาของศาล ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท หรือตั้งจำทั้งปรับ

พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2499

(พ.ร.บ.วิธีพิจารณา คดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2535)

1. ผู้ใหญ่มองเด็กกระทำผิดอย่างไร?

เด็กที่กระทำผิดนั้นถือกันว่าไม่ใช่เพราะความชั่วร้ายในกมลสันดาน หากแต่อาจเนื่องมาจากสาเหตุภายนอก เช่น ถูกเพื่อนชักจูง หรือเพราะสิ่งแวดล้อม หรือครอบครัวแตกแยกต้องการทำอะไรบางอย่างเพื่อชดเชยความอบอุ่นที่ควรจะได้รับจากครอบครัว เพราะฉะนั้นเด็กที่กระทำผิดเหล่านั้นอาจจะกลับเนื้อกลับตัวเป็นพลเมืองดี และต้องให้อีกโอกาสในอันที่จะไม่เผยแพร่ชื่อนั้นต่อสาธารณะ

นอกจากนี้ในการพิจารณาคดีก็ยังมีพิจารณาเป็นพิเศษที่ไม่เหมือนกับคดีที่ผู้ใหญ่เป็นคู่ความกล่าวคือกรณีที่เด็กกระทำผิด (อายุไม่เกิน 18 ปี) กิติ หรือคดีที่เกี่ยวข้องกับเด็กเช่นคดีฟ้องขอให้รับรองเด็กเป็นบุตรกิติ คดีฟ้องหย่าของบิดามารดากิติ คดีเหล่านี้เรียกว่าคดีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจพิจารณา ซึ่งจะไม่มีทนาย หากแต่เรียกว่า “ที่ปรึกษากฎหมายของจำเลย” และจะมีผู้พิพากษาสมทบอันได้แก่บุคคลซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิและวัยวุฒิพอสมควร ในการพิจารณาคดีเช่นว่านี้จะมีเฉพาะบุคคลต่อไปนี้เท่านั้นที่มีสิทธิเข้าฟังการพิจารณาได้คือจำเลย ที่ปรึกษากฎหมายของจำเลยและผู้ควบคุมตัวจำเลยถ้ามี/บิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่จำเลยอาศัยอยู่/พนักงานศาลและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยแก่ศาลแล้วแต่ศาลจะเห็นสมควร โจทก์/พยาน ผู้ชำนาญการพิเศษและล่าม/พนักงานคุมประพฤติ พนักงานอื่นของสถานพินิจ หรือกรรมการ หรือพนักงานของคณะกรรมการพินิจและคุ้มครองเยาวชน/บุคคลอื่นที่ศาลเห็นสมควรอนุญาต ทั้งนี้หมายความรวมทั้งผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบด้วย

ในการพิจารณาคดีเช่นว่านั้น ถ้าศาลพิจารณาเห็นว่า จำเลยไม่ควรฟังคำให้การของพยานในตอนหนึ่งตอนใด ศาลมีอำนาจสั่งให้จำเลยออกไปเสียจากห้องพิจารณาได้ แต่เมื่อจำเลยกลับเข้ามานั่งฟังการพิจารณา ก็ให้ศาลแจ้ง

ข้อความที่พยานเบิกความไปแล้วให้จำเลยทราบเท่าที่ศาลเห็นสมควร ถ้าศาลพิจารณาเห็นว่า ในขณะที่ใดขณะหนึ่งในขณะพิจารณาสมควรที่ศาลจะพูดกับจำเลยโดยเฉพาะก็ดี หรือบุคคลบางคนไม่ควรอยู่ในห้องพิจารณาคดี ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้บุคคลทั้งหมดหรือบุคคลที่ศาลเห็นว่าไม่สมควรนั้นออกไปจากห้องพิจารณาได้

2. ห้ามถ่ายรูปลงข่าวเด็กทำผิด

ด้วยเหตุฉะนั้นจึงห้ามถ่ายรูปและลงภาพลงข่าวดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 57 แห่งพรบ.จัดตั้งศาลคดีเยาวชนและครอบครัวว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดถ่ายรูป และห้ามมิให้หนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร ลงรูปของเด็กหรือเยาวชน ซึ่งต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด หรือลงข้อความซึ่งปรากฏในทางสอบสวนหรือในทางพิจารณาคดีของศาล ซึ่งอาจทำให้บุคคลอื่นรู้จักตัว ชื่อตัว ชื่อสกุลของเด็กหรือเยาวชนนั้น หรือลงข้อความแสดงถึงสถานที่อยู่ หรือโรงเรียนของเด็กหรือเยาวชนนั้น”

ความในวรรคแรกนี้ มิให้ใช้บังคับในกรณีที่จำเป็นต้องกระทำเพื่อประโยชน์ของทางราชการ การฝ่าฝืนมาตรา 57 มีโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าละเมิดอำนาจศาล จะถูกลงโทษตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง คือจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

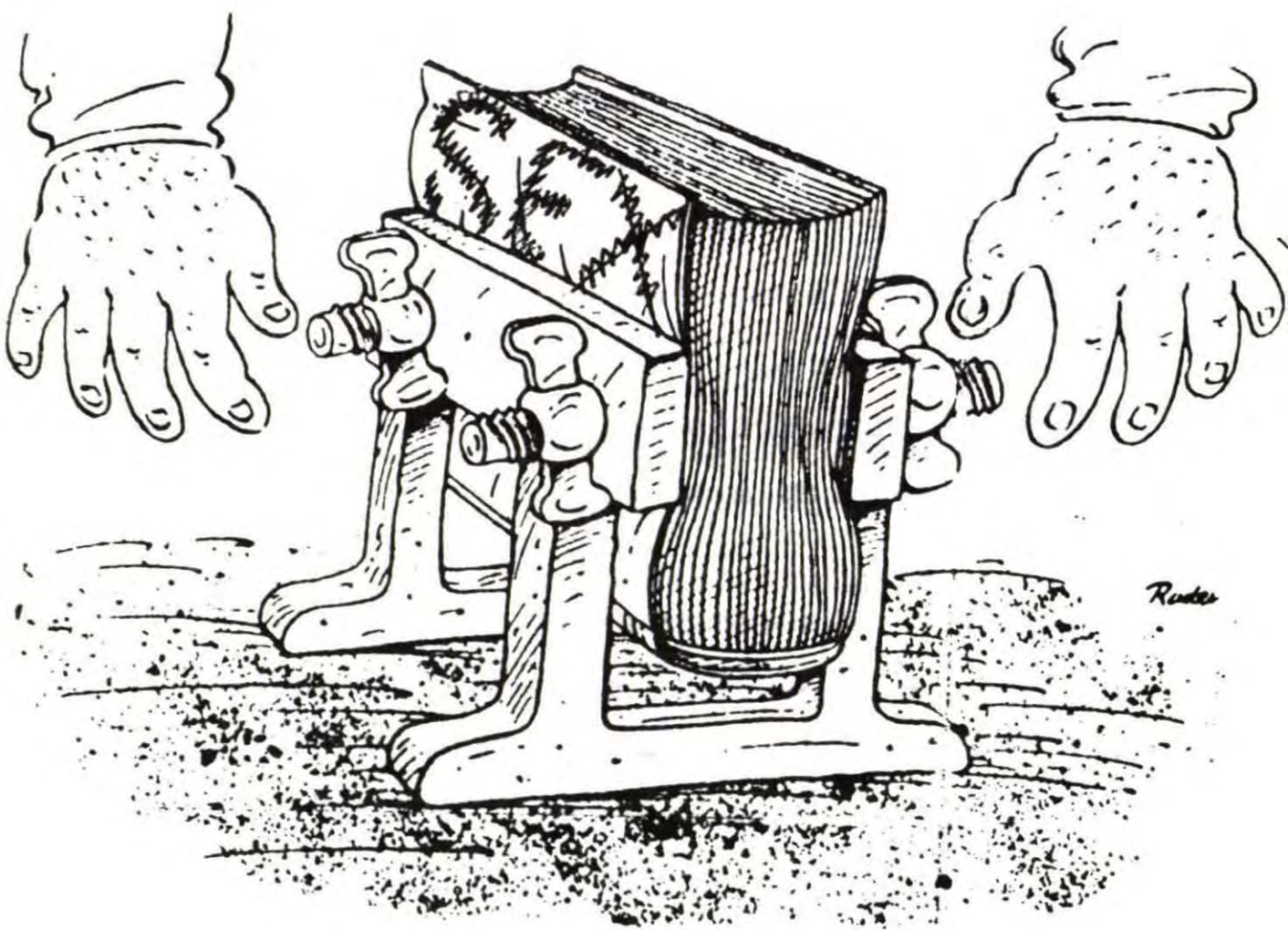
จะเห็นได้ว่าตามกฎหมายมาตรานี้ห้ามถ่ายรูป ลงรูปหรือข่าวเด็กกระทำผิดไม่เฉพาะแต่ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลเท่านั้น หากแต่ยังห้ามตั้งแต่ระหว่างเป็นผู้ต้องหาคือชั้นโรงพักด้วย การลงชื่อจะลงเพียงชื่อสมมุติ แล้วบอกชื่อบิดามารดา บอกที่บ้านที่อยู่ตรอกชอกชอยหมดก็ไม่ได้ เพราะจะทำให้บุคคลอื่นรู้จักตัวว่าเป็นใครได้

FREEDOM... حُرِّيَّةٌ... LIBERTE... 自由... LIBERTA... WOLNOSC... FREIHEIT... ЛИБЕРА...

LIBERDADE... FRELSI... СВОБОДА... хүрриет... szabadság... su-tur-do...

Howes

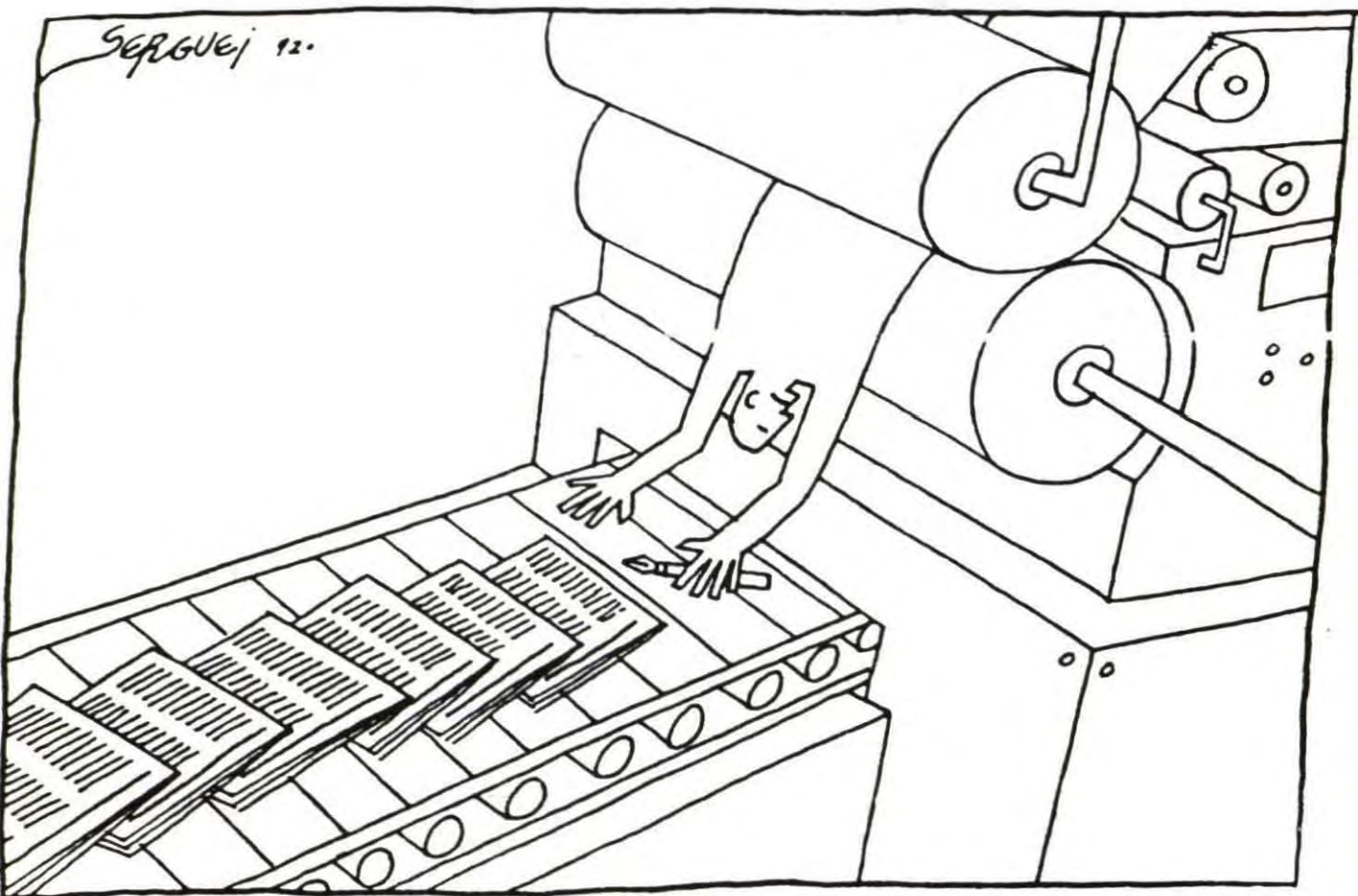
กฎหมายปราบการแพร่ภาพลามก

ก

ารเผยแพร่ภาพลามกอนาจาร เป็นการกระทบต่อศีลธรรมอันดีของประชาชนจึงได้มีกฎหมายห้ามการเผยแพร่มาตั้งแต่ พ.ศ. 2571 คือ พรบ.ปราบการทำให้แพร่หลายและการค้าวัตถุอันลามก พ.ศ. 2571 ซึ่งยังคงใช้บังคับอยู่ มาตรา 3 บัญญัติว่า “ผู้ใดเพื่อประโยชน์หรือในทางค้าขาย จำหน่าย หรือแสดงอวดแก่สาธารณะ บังอาจทำ ทำให้มีขึ้น มีไว้ในครอบครอง ทำหรือส่งเข้ามาจากต่างประเทศ ส่งออกไปนอกประเทศ พาไป ทำให้แพร่หลาย ให้ยืม หรือยืมผู้อื่นให้นำหรือส่งเข้ามาจากต่างประเทศ ส่งออกไปนอกประเทศ หรือประกอบกิจการ หรือมีส่วนในกิจการเกี่ยวกับวัตถุหรือสิ่งอันลามกดังกล่าวแล้ว จะในทางสาธารณะ หรือในส่วนเอกชนก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 240 แห่งกฎหมายลักษณะอาญา พ.ศ. 2451 (ปัจจุบันคือประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 มาตรา 287)”

มาตรา 4 “ผู้ใด เพื่อจะช่วยในการ ทำให้แพร่หลาย หรือช่วยในการค้าวัตถุอันลามก ดังระบุไว้ในมาตราก่อนบังอาจประกาศโฆษณา หรือทำให้ทราบทั่วกันไปว่ามีบุคคลทำให้แพร่หลายหรือทำการค้าซึ่งวัตถุเช่นว่านี้ก็ดี หรือประกาศโฆษณา หรือทำให้ทราบกันไปโดยตรงหรือทางอ้อมก็ดีว่า บุคคลอาจหาวัตถุอันลามกดังกล่าวนั้นได้โดยวิธีใด ฉะนั้นท่านว่ามันมีความผิดต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในมาตราก่อน”

SERGUEI 12.

WSU.การพิมพ์ พ.ศ. 2484

กฎหมายฉบับนี้ถือว่ามีความสำคัญต่อการประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์มิใช่น้อย เพราะเป็นกฎหมายที่บัญญัติถึงวิธีการควบคุมหนังสือพิมพ์ ซึ่งออกมาตั้งแต่พ.ศ. 2484 เพื่อใช้แทนพรบ.สมุดเอกสาร หนังสือพิมพ์ พ.ศ. 2436 ซึ่งพรบ.การพิมพ์ พ.ศ. 2484 ฉบับนี้เคยถูกประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 17 ลงวันที่ 27 ตุลาคม 2501 ออกมาสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ยึดอำนาจ เมื่อพ.ศ. 2501 (ต่อมาได้ถูกยกเลิกไป)กับคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 สมัยพลเรือเอกสงัด ชลออยู่ ยึดอำนาจ เมื่อ พ.ศ. 2519 ออกมาทับ ทำให้บางมาตรามีศักยภาพต่ำกว่าคำสั่งของผู้เผด็จการ แต่เมื่อได้มีการต่อสู้โดยนักหนังสือพิมพ์ นักวิชาการและผู้รักความเป็นธรรมทั้งหลาย ในที่สุดก็ได้มีการยกเลิกปร.42 นั้นเสีย โดยรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ได้ออกพระราชกำหนดเมื่อ 11 พฤศจิกายน 2533 มายกเลิกหนังสือพิมพ์ จึงถูกควบคุมเพียงพรบ.การพิมพ์ พ.ศ. 2484

พรบ.การพิมพ์ พ.ศ. 2484 มีสาระสำคัญอยู่ 2 ประการคือว่าด้วยการเปิดและการปิดหนังสือพิมพ์โดยกำหนดว่า ถ้าผู้ใดต้องการที่จะออกหนังสือพิมพ์ก็ให้ไปขอจดทะเบียนการออกหนังสือพิมพ์ต่อเจ้าพนักงานการพิมพ์ ซึ่งเมื่อมีคุณสมบัติครบตามพรบ.การพิมพ์ฉบับนี้แล้ว เจ้าพนักงานการพิมพ์จะต้องรับจดทะเบียนให้โดยไม่มีข้อโต้แย้ง เว้นแต่การออกหนังสือพิมพ์เป็นภาษาต่างประเทศเท่านั้นจะออกต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานการพิมพ์เสียก่อน

1. การเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการหรือเจ้าของหนังสือพิมพ์

ต้องคำนึงถึงคุณสมบัติเฉพาะตลอดจนไม่เป็นผู้นิติหรือชาติสิทธิเช่นเดียวกัน กรณีนี้ปฏิบัติตามมาตรา 23, 24

มาตรา 23 บัญญัติว่า

“หนังสือพิมพ์ซึ่งพิมพ์ขึ้นในราชอาณาจักรต้องมีผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของ”

มาตรา 24 บัญญัติว่า

“บุคคลใดจะเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ หรือเจ้าของหนังสือพิมพ์ต้อง

(1) มีคุณสมบัติตามมาตรา 15

(2) ไม่เป็นผู้ไม่มีสิทธิหรือขาดสิทธิตามมาตรา 16

(3) มีสัญชาติไทย หรือสัญชาติแห่งประเทศซึ่งมีสนธิสัญญากับประเทศไทย

(4) ทำหนังสือพิมพ์ที่เป็นภาษาแห่งประเทศของตน หากจะมีภาษาอื่นปนอยู่บ้างก็เฉพาะเป็นการทวนความ หรือการกล่าวอ้างถ้อยสำนวนหรือเพียงเพื่อประกอบบทประพันธ์ หรือข้อความเกี่ยวกับการโฆษณาในทางการค้า หรือเป็นข้อความเพื่อประโยชน์แก่การศึกษาโดยเฉพาะ แต่ทั้งนี้ต้องมีไม่มากเกินไปสมควร

(5) แจ้งความแก่เจ้าพนักงานการพิมพ์ โดยใช้แบบพิมพ์ของเจ้าพนักงานการพิมพ์ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(ก) ชื่อ สัญชาติ อายุ อาชีพ ที่ตั้งอยู่และการทำงานที่ทำหรือเคยทำ

(ข) คำรับรองว่ามีคุณสมบัติมาตรา 15 และไม่เป็นผู้ไม่มีสิทธิหรือขาดสิทธิตามมาตรา 16

(ค) เป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ หรือเจ้าของหนังสือพิมพ์ และในกรณีที่ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา หรือบรรณาธิการมิใช่เจ้าของหนังสือพิมพ์ ต้องส่งหนังสือรับรองของเจ้าของหนังสือพิมพ์ไปพร้อมกัน

(ง) ชื่อหนังสือพิมพ์

(จ) วัตถุประสงค์และระยะเวลาออกหนังสือพิมพ์

(ฉ) ภาษาที่หนังสือพิมพ์จะออก

(ช) ที่ตั้งสำนักงานของหนังสือพิมพ์และที่ตั้งสำนักงานของผู้โฆษณา

(ซ) ชื่อและที่ตั้งโรงพิมพ์

(ณ) ในกรณีที่แห่งบรรณาธิการ ส่งรูปถ่ายของตนตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงแก่เจ้าพนักงานการพิมพ์พร้อมกับคำแจ้งความ

แต่ถ้าบุคคลที่จะเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ หรือเจ้าของหนังสือพิมพ์ นั้นสัญชาติอื่นนอกจากที่ระบุไว้ (3) กิติ์ หรือจะออกหนังสือพิมพ์เป็นภาษาอื่นนอกจากที่ระบุไว้ (4) กิติ์ บุคคลนั้นจะได้ก่อตั้งเมื่อได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับหนังสือพิมพ์นั้น ตามมาตรา 27 แล้ว”

หมายความว่า หนังสือพิมพ์ทุกฉบับที่จะพิมพ์ขึ้นในราชอาณาจักรต้องมีผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของเสียก่อน แต่บุคคลใดจะเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ หรือเจ้าของหนังสือพิมพ์ได้นั้นมีคุณสมบัติตามมาตรา 15 ไม่เป็นผู้ไม่มีสิทธิหรือขาดสิทธิตามมาตรา 16 และปฏิบัติตามมาตรา 24 ดังนี้

1. มีคุณสมบัติตามมาตรา 15

คือต้องเป็นบุคคลที่บรรลุนิติภาวะ และมีถิ่นที่อยู่ประจำในราชอาณาจักร

2. ไม่เป็นผู้ไม่มีสิทธิหรือขาดสิทธิตามมาตรา 16

ซึ่งได้วางหลักเกณฑ์ไว้ 3 ประการ กล่าวคือ บุคคลย่อมไม่มีสิทธิหรือถ้ามีสิทธิอยู่แล้วย่อมขาดสิทธิเป็นผู้พิมพ์ผู้โฆษณา บรรณาธิการ หรือเจ้าของหนังสือพิมพ์ในระหว่างเวลาที่

(1) ถูกจำคุกอยู่ตามคำพิพากษาของศาลในคดีซึ่งมิใช่ความผิดฐานลหุโทษ หรือความผิดฐานประมาท

(2) ถูกงดการเป็นผู้พิมพ์หรือผู้โฆษณา หรือเป็นผู้พิมพ์ที่ถูกงดใช้เครื่องพิมพ์ ซึ่งตนใช้พิมพ์ตามมาตรา 21 เพราะเหตุที่ได้มีการโฆษณาสิ่งพิมพ์ซึ่งเจ้าพนักงานการพิมพ์เห็นว่าอาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรืออีกกรณีหนึ่งคือ การถูกพักใช้หรือถอนใบอนุญาตหรือถูกงดการเป็นบรรณาธิการ ผู้โฆษณา หรือเจ้าของหนังสือพิมพ์ตามมาตรา 36 เพราะเหตุที่ได้มีการโฆษณาในหนังสือพิมพ์ซึ่งเจ้าพนักงานการพิมพ์เห็นว่าอาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือฝ่าฝืนคำสั่งห้ามตามมาตรา 34 เพราะเหตุที่ขัดคำสั่งของอธิบดีกรมตำรวจหรือผู้รักษาการแทน ได้มีการอ้างเหตุจำเป็นในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนได้มีคำสั่งห้ามการโฆษณาเรื่องใดที่เกี่ยวกับราชการทหารหรือการเมืองระหว่างประเทศ

2. ความผิดของผู้ประพันธ์และบรรณาธิการหนังสือพิมพ์

ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช 2484 ได้บัญญัติความรับผิดชอบของบรรณาธิการไว้หลายกรณีซึ่งอาจมีความผิดต้องระวางโทษปรับหรือจำคุก หรืออาจให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานการพิมพ์ดำเนินการอย่างไรก็ได้ อย่างหนึ่งแก่หนังสือพิมพ์ว่ามีเนื้อห้ามหรือข้อกำหนดซึ่งจะได้กล่าวถึงในหัวข้อเรื่องอำนาจของเจ้าพนักงานการพิมพ์ แต่การกระทำผิดในการโฆษณาสิ่งพิมพ์นั้น นอกจากจะมีความผิดตามพระราชบัญญัติการพิมพ์และอาจมีความผิดตามกฎหมายอื่นไม่ว่าจะเป็นทางอาญาหรือในทางแพ่ง เช่น ความผิดฐานหมิ่นประมาท ดูหมิ่นการละเมิด และการละเมิดอำนาจศาล ปัญหาในทางปฏิบัติอาจเกิดขึ้นได้ว่าจะให้ผู้ประพันธ์บรรณาธิการหรือเจ้าของเป็นผู้รับผิดชอบกฎหมายการพิมพ์จึงบัญญัติเรื่องนี้ไว้ว่า

มาตรา 48 วรรคสอง บัญญัติว่า

“เมื่อมีความผิดนอกจากที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัตินี้เกิดขึ้นด้วยการโฆษณา ในกรณีแห่งหนังสือพิมพ์ ผู้ประพันธ์และบรรณาธิการต้องรับผิดชอบ และถ้าไม่ได้ตัวผู้ประพันธ์ก็ให้เอาโทษแก่ผู้พิมพ์เป็นตัวการ”

กล่าวคือการโฆษณาทางหนังสือพิมพ์นั้นอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น หรือแก่หน่วยราชการให้เกิดความเสียหาย เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง หรือเสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณ แก่ทางทำมาหาได้ หรือทางเจริญ หรืออาจเป็นการละเมิดอำนาจศาลเช่นนี้ ซึ่งการกระทำดังกล่าวถือได้ว่าเป็นการกระทำการอันหนึ่งซึ่งกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดพระราชบัญญัติการพิมพ์จึงกำหนดให้บรรณาธิการต้องร่วมรับผิดชอบกับผู้ประพันธ์ในฐานะเป็นตัวการไม่ว่าจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวผู้ประพันธ์ก็ตามที่

* สำหรับการปิดหนังสือพิมพ์นั้น ได้มีบัญญัติมาตรการและวิธีการไว้ดังนี้

มาตรา 9 เมื่อปรากฏว่าได้มีโฆษณา หรือเตรียมการโฆษณาสิ่งพิมพ์ใดๆ ซึ่งเจ้าพนักงานการพิมพ์เห็นว่าอาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เจ้าพนักงานการพิมพ์อาจมีคำสั่งเป็นหนังสือแก่

ผู้หนึ่งผู้ใดโดยเฉพาะ หรือมีคำสั่งทั่วไปโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา หรือหนังสือพิมพ์รายวัน ห้ามการขายหรือแจกสิ่งพิมพ์นั้น ทั้งจะให้อัดสิ่งพิมพ์และแม่พิมพ์นั้นด้วยก็ได้

ถ้าผู้มีส่วนได้เสียร้องขอให้แยกยึดแต่เฉพาะส่วนของสิ่งพิมพ์หรือแม่พิมพ์เท่าที่จำเป็นและการแยกเช่นนี้อาจทำได้ ก็ให้แยกยึดได้ แต่ค่าใช้จ่ายในการแยกนี้ให้ผู้ร้องขอเป็นผู้เสีย

ถ้าพ้นกำหนดสามปีแล้ว เจ้าพนักงานการพิมพ์มิได้ถอนการยึดสิ่งพิมพ์หรือแม่พิมพ์ซึ่งได้ยึดไว้ เจ้าพนักงานการพิมพ์อาจสั่งให้ทำลายสิ่งพิมพ์นั้นเสียได้ แต่ต้องแจ้งให้เจ้าของทราบ ส่วนแม่พิมพ์นั้นอาจสั่งให้หรือ หรือทำโดยประการอื่นมิให้ใช้พิมพ์ต่อไป แต่ต้องคืนตัวพิมพ์และวัตถุแห่งแม่พิมพ์ทั้งสิ้นที่เหลืออยู่ให้แก่ผู้เป็นเจ้าของ

มาตรา 21 เมื่อได้มีการโฆษณาสิ่งพิมพ์ ซึ่งเจ้าพนักงานการพิมพ์เห็นว่าอาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เจ้าพนักงานการพิมพ์อาจดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(1) ให้คำตักเตือนเป็นหนังสือแก่ผู้พิมพ์ และ หรือผู้โฆษณา และในการให้คำตักเตือนนี้ จะเรียกผู้พิมพ์ และหรือผู้โฆษณาไปรับคำอธิบายด้วยวาจาและให้ลงลายมือชื่อรับทราบด้วยก็ได้

(2) สั่งเป็นหนังสือให้งดการเป็นผู้พิมพ์ และ หรือผู้โฆษณาและหรือสั่งให้งดใช้เครื่องพิมพ์ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของผู้พิมพ์นั้น มีกำหนดเวลาไม่เกินสามสิบวัน แต่การสั่งเช่นนี้จะทำได้ต่อเพื่อได้ให้คำตักเตือนตามอนุมาตรา 1 แล้ว และผู้ถูกตักเตือนไม่สั่งวรในคำตักเตือนนั้น

(3) ในคราวที่มีเหตุฉุกเฉินในราชอาณาจักร หรือมีเหตุคับขันระหว่างประเทศหรือมีการสงคราม สั่งเป็นหนังสือให้งดการเป็นผู้พิมพ์ และหรือผู้โฆษณา หรือสั่งให้งดใช้เครื่องพิมพ์ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของผู้พิมพ์นั้นทันที โดยมีกำหนดเวลาหรือไม่ก็ได้ และจะสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งนั้นภายหลังก็ได้ตามแต่เห็นสมควร

กฎหมายอื่นที่ควรรู้

U

นอกจากกฎหมายที่ได้กล่าวมาแล้ว ยังมีกฎหมายอีกมากมาย หลายฉบับที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ทั้ง โดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมเช่น

1. พหุ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2536

อันเป็นกฎหมายที่ควรรู้เพื่อสำรวจตรวจสอบว่ามลพิษที่เกิดขึ้นนั้นเกิด เพราะการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายหรือไม่ เจ้าหน้าที่ทางการ บกพร่องต่อหน้าที่ยังไง นอกจากนี้ยังมีบทลงโทษสำหรับหนังสือพิมพ์วิฤ กระจายเสียง วิฤโทรทัศน์หรือสื่อมวลชนอย่างอื่นที่แพร่หรือโฆษณาเกี่ยวกับ มลพิษที่ไม่เป็นความจริงด้วยในมาตรา 101 ความว่า

“ผู้ใดแพร่หรือโฆษณาที่ไม่เป็นความจริงเกี่ยวกับอันตรายจากแหล่งกำเนิด มลพิษใด โดยมีเจตนาที่จะทำลายชื่อเสียงหรือความไว้วางใจของสาธารณชน ต่อการดำเนินงานโดยชอบด้วยกฎหมายของแหล่งกำเนิดมลพิษนั้น ต้อง ระวังโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

หากการแพร่หรือโฆษณาตามวรรคหนึ่งกระทำโดยการประกาศโฆษณา หรือออกข่าวทางหนังสือพิมพ์ วิฤกระจายเสียง วิฤโทรทัศน์ หรือสื่อมวลชน อย่างอื่น ผู้กระทำผิดดังกล่าวต้องระวังโทษ จำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่ เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

2. พหุ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2536

กฎหมายฉบับนี้มุ่งควบคุมมิให้การสูบบุหรี่เป็นไปอย่างแพร่หลายด้วย เหตุที่การสูบบุหรี่ เป็นบ่อเกิดแห่งโรคมะเร็ง แม้ผู้ที่ไม่ได้สูบแต่ได้รับควันบุหรี่ เพราะอยู่ใกล้กับผู้สูบนานๆ ก็อาจป่วยเป็นโรคมะเร็งได้ จึงได้มีมาตรการห้าม

ไว้หลายประการเช่น ห้ามขายบุหรืแก่ผู้ซึ่งอายุไม่ครบสิบแปดปีบริบูรณ์ ห้ามขายผลิตภัณฑ์ยาสูบ โดยใช้เครื่องขายอัตโนมัติเช่นต่างประเทศ ห้ามแจกฟรี

สำหรับสื่อมวลชนได้มีมาตรการห้ามไว้ในมาตรา 8 ดังนี้

“ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบในสิ่งพิมพ์ ทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้เป็นการโฆษณาได้ หรือใช้ชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบในการแสดงการแข่งขัน การให้บริการหรือการประกอบกิจกรรมอื่นใดที่มีวัตถุประสงค์ให้สาธารณชนเข้าใจว่าเป็นชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบ

บทบัญญัติในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับกับการถ่ายทอดสดรายการจากต่างประเทศทางวิทยุโทรทัศน์และการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบในสิ่งพิมพ์ซึ่งจัดพิมพ์นอกราชอาณาจักรโดยมิได้มีวัตถุประสงค์ให้นำเข้ามาจำหน่ายแจกในราชอาณาจักรโดยเฉพาะ”

มาตรา 9 บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาสินค้าที่ใช้ชื่อหรือเครื่องหมายผลิตภัณฑ์ยาสูบเป็นเครื่องหมายของสินค้านั้น ในลักษณะที่อาจทำให้เข้าใจได้ว่าหมายถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบ”

มาตรา 10 บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้าเพื่อขาย หรือเพื่อแจกจ่ายเป็นการทั่วไป หรือโฆษณาสินค้าอื่นใดที่มีรูปลักษณะทำให้เข้าใจได้ว่าเป็นสิ่งเลียนแบบผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภทบุหรืซิการ์เรต หรือบุหรืซิการ์ตามกฎหมายว่าด้วยยาสูบ หรือหีบห่อผลิตภัณฑ์ดังกล่าว”

ผู้ฝ่าฝืนมาตรา 8 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองแสนบาท ผู้ฝ่าฝืนมาตรา 9 หรือมาตรา 10 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

3. พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521

คำว่า “ลิขสิทธิ์” ได้มีบทนิยามไว้ในมาตรา 4 แห่งพรบ.นี้ว่า หมายถึง “สิทธิแต่ผู้เดียวที่จะกระทำการใดๆ เกี่ยวกับงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้ทำขึ้น”

และคำว่า “ผู้สร้างสรรค์” หมายความว่า “ผู้ทำหรือก่อให้เกิดงานโดยความคิดริเริ่มของตนเอง”

ส่วนคำว่า “โฆษณา” หมายความว่า “ทำให้ปรากฏต่อสาธารณชน โดยการแสดงการบรรยาย การสวด การบรรเลง การทำให้ปรากฏด้วยเสียงหรือภาพ การก่อสร้าง การจำหน่าย หรือโดยวิธีอื่นใดซึ่งงานที่ได้จัดทำขึ้น”

เป็นที่น่าสังเกตว่าความหมายของ “การโฆษณา” ตามกฎหมายลิขสิทธิ์นี้มีความกว้างยิ่งกว่าการโฆษณาธรรมดา แม้กระทั่งการสวดและการจำหน่ายก็ยิ่งถือว่าเป็นการโฆษณา

การโฆษณาตามกฎหมายนี้ครอบคลุมการทำให้ปรากฏต่อประชาชนทุกชนิดไม่ว่าด้วยวิธีใดๆ ซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์ ซึ่งเจ้าของลิขสิทธิ์เท่านั้นจะนำงานที่มีลิขสิทธิ์ออกโฆษณา ผู้อื่นจะนำออกโฆษณาต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อน มิฉะนั้นจะต้องรับผิดทางแพ่งฐานละเมิดคือต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่เจ้าของลิขสิทธิ์และจะต้องรับผิดทางอาญาคือโทษจำคุกหรือปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท แต่ถ้การละเมิดลิขสิทธิ์นั้นเป็นการกระทำเพื่อการค้าผู้กระทำต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท นั้นเป็นโทษสำหรับผู้นำงานอันมีลิขสิทธิ์ออกโฆษณา แต่สำหรับผู้ที่อยู่แล้วว่างานใดได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น แล้วยังนำงานนั้นออกโฆษณา มาตรา 27 กำหนดโทษไว้ให้ปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงห้าหมื่นบาท และถ้ากระทำความผิดดังกล่าวเป็นการกระทำเพื่อการค้า ผู้กระทำต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

4. พระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2520

มาตรา 88 การโฆษณาขายยาจะต้อง

- (1) ไม่เป็นการโอ้อวดสรรพคุณยาหรือวัตถุอันเป็นส่วนประกอบของยาว่าสามารถบำบัด บรรเทา รักษาหรือป้องกันโรค หรือความเจ็บป่วยได้อย่างศักดิ์สิทธิ์หรือหายขาด หรือใช้ถ้อยคำอื่นใดที่มีความหมายทำนองเดียวกัน
- (2) ไม่แสดงสรรพคุณยาอันเป็นเท็จหรือเกินความจริง
- (3) ไม่ทำให้เข้าใจว่ามีวัตถุใดเป็นตัวยาหรือเป็นส่วนประกอบของยา ซึ่งความจริงไม่มีวัตถุหรือส่วนประกอบนั้นในยา หรือมีแต่ไม่เท่าที่ ทำให้เข้าใจ
- (4) ไม่ทำให้เข้าใจว่าเป็นยาทำให้แท้งลูกหรือยาขับระดูอย่างแรง
- (5) ไม่ทำให้เข้าใจว่าเป็นยารำรูงกามหรือยาคุมกำเนิด
- (6) ไม่แสดงสรรพคุณยาอันตรายหรือยาควบคุมพิเศษ
- (7) ไม่มีการรับรองหรือยกย่องสรรพคุณยาโดยบุคคลอื่น
- (8) ไม่แสดงสรรพคุณยาว่าสามารถบำบัด บรรเทา รักษา หรือป้องกันโรคหรืออาการของโรคที่รัฐมนตรีประกาศ

มาตรา 88 ทวิ การโฆษณาขายยาทางวิทยุกระจายเสียง เครื่องขยายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ทางฉายภาพหรือภาพยนตร์ หรือทางสิ่งพิมพ์จะต้อง

- (1) ได้รับอนุมัติข้อความ เสียง หรือภาพที่ใช้ในการโฆษณาจากผู้อนุญาต ผู้อนุญาตหมายความว่า
 - (1.1) เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา หรือผู้ซึ่งเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยามอบหมาย สำหรับการอนุญาตผลิตยาหรือการนำหรือสั่งยาเข้ามาในราชอาณาจักร
 - (1.2) เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา หรือผู้ซึ่งเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยามอบหมาย สำหรับการอนุญาตขายยาในกรุงเทพมหานคร
 - (1.3) ผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับการอนุญาตขายยาในจังหวัดที่อยู่ในเขตอำนาจ นอกจากกรุงเทพมหานคร
- (2) ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ผู้อนุญาตกำหนด

มาตรา 89 ห้ามมิให้โฆษณาขายยาโดยไม่สุภาพ หรือโดยการร้องรำทำเพลง หรือแสดงความทุกข์ทรมาณของผู้ป่วย

มาตรา 90 ห้ามมิให้โฆษณาขายยาโดยวิธีแถมพกหรือออกสลากรางวัล

มาตรา 124 ผู้ใดโฆษณาขายยาโดยฝ่าฝืนมาตรา 8 มาตรา 88 ทวิ มาตรา 89 และมาตรา 90 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

6. พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2517

มาตรา 132 ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาคุณภาพของเครื่องสำอางอันเป็นเท็จหรือเกินความจริง อันอาจทำให้ผู้อื่นหลงเชื่อหรือสำคัญผิดในคุณภาพของเครื่องสำอางนั้น

ความผิดตามมาตรานี้มีกำหนดโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

6. พระราชบัญญัติวัดถุณีพิษ พ.ศ. 2510

มาตรา 22 ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาสรรพคุณของวัดถุณีพิษอันเป็นเท็จหรือเกินความจริง

ความผิดตามมาตรานี้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

7. พระราชบัญญัติวัตถุหรือผลิตภัณฑ์ออกฤทธิ์และประสาท พ.ศ. 2518

มาตรา 48 ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเพื่อการค้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์เว้นแต่

(1) การโฆษณาซึ่งกระทำโดยตรงต่อผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นหนึ่งในสาขาทันตกรรม เภสัชกร หรือผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ชั้นหนึ่ง หรือ

(2) เป็นฉลากหรือเอกสารกำกับวัตถุออกฤทธิ์ที่ภาชนะหรือหีบห่อบรรจุวัตถุออกฤทธิ์

ผู้ฝ่าฝืนมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่น หรือทั้งจำทั้งปรับ

8. พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522

มาตรา 40 ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาคุณภาพ หรือสรรพคุณของอาหารอันเป็นเท็จ หรือเป็นการหลอกลวงให้เกิดความหลงเชื่อโดยไม่สมควร

ผู้ฝ่าฝืนตามมาตรานี้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 41 ผู้ใดประสงค์จะโฆษณาคุณภาพหรือสรรพคุณของอาหารทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ทางฉายภาพยนตร์ หรือทางหนังสือพิมพ์ หรือสิ่งพิมพ์อื่น หรือด้วยวิธีอื่นใด เพื่อประโยชน์ในทางการค้า ต้องนำเสียง ภาพยนตร์ หรือข้อความที่จะโฆษณาดังกล่าวนั้นให้ผู้อนุญาตตรวจพิจารณาก่อน เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงจะโฆษณาได้

ผู้ฝ่าฝืนตามมาตรานี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 42 เพื่อพิทักษ์ประโยชน์และความปลอดภัยของผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

(1) ให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้าหรือผู้จำหน่ายอาหาร หรือผู้ทำการโฆษณาระงับการโฆษณาอาหารที่เห็นว่าเป็นการโฆษณาโดยฝ่าฝืนมาตรา 41

(2) ให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้าหรือผู้จำหน่ายอาหาร หรือผู้ทำการโฆษณาอาหารระงับการผลิต การนำเข้า การจำหน่าย หรือการโฆษณาอาหารที่คณะกรรมการเห็นว่าอาหารดังกล่าวไม่มีคุณภาพ หรือสรรพคุณตามที่โฆษณา

ผู้ฝ่าฝืนตามมาตรานี้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ปรับเป็นรายวันอีกวันละไม่น้อยกว่าห้าร้อยบาทแต่ไม่เกินหนึ่งพันบาท

๑. พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522

มาตรา 22 การโฆษณาจะต้องไม่ใช่ข้อความที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค หรือใช้ข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม ทั้งนี้ไม่ว่าข้อความดังกล่าวนั้นจะเป็นข้อความที่เกี่ยวกับแหล่งกำเนิด สภาพคุณภาพ หรือลักษณะของสินค้าหรือบริการ ตลอดจนการส่งมอบ การจัดหา หรือการใช้สินค้าหรือบริการ

ข้อความดังต่อไปนี้ ถือว่าเป็นข้อความที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค หรือ เป็นข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม

- (1) ข้อความที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง
- (2) ข้อความที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้า หรือบริการไม่ว่ากระทำโดยใช้หรืออ้างอิงรายงานทางวิชาการสถิติ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันไม่เป็นความจริงหรือเกินความจริงหรือไม่ก็ตาม
- (3) ข้อความที่เป็นการสนับสนุนโดยตรง หรือโดยอ้อมให้มีการกระทำผิดกฎหมายหรือศีลธรรมหรือนำไปสู่ความเสื่อมเสียในวัฒนธรรมของชาติ
- (4) ข้อความที่จะทำให้เกิดความแตกแยกหรือเสื่อมเสียความสามัคคีในหมู่ประชาชน
- (5) ข้อความอย่างอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

ข้อความที่ใช้ในการโฆษณาที่บุคคลทั่วไปสามารถรู้ได้ว่าเป็นข้อความที่ไม่อาจเป็นความจริงได้โดยแน่แท้ ไม่เป็นข้อความที่ต้องห้ามในการโฆษณาตาม (1)

มาตรา 23 การโฆษณาจะต้องไม่กระทำด้วยวิธีการอันอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ร่างกายหรือจิตใจ หรืออันอาจก่อให้เกิดความรำคาญแก่ผู้บริโภค ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 27 ในกรณีที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาเห็นว่าการโฆษณาใดเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายให้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา มีอำนาจออกคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้

- (1) ให้แก้ไขข้อความหรือวิธีการในการโฆษณา
- (2) ห้ามการใช้ข้อความบางอย่างที่ปรากฏในการโฆษณา
- (3) ห้ามการโฆษณาหรือห้ามใช้วิธีการนั้นในการโฆษณา
- (4) ให้โฆษณาเพื่อแก้ไขความเข้าใจผิดของผู้บริโภคที่อาจเกิดขึ้นแล้วตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา กำหนด

สรุปแล้วพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังมีสาระสำคัญประการอื่นอีก รวมทั้งกฎกระทรวงและประกาศคณะกรรมการว่าด้วยโฆษณา.

10. พหุการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527

การโฆษณาที่เป็นการหลอกลวงประชาชนอันเป็นความผิดตามพหุการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527

การที่รัฐบาลได้ตราพระราชกำหนดฉบับนี้ขึ้นมาด้วยเหตุผลที่ว่า 'เนื่องจากขณะนี้ปรากฏว่า "มีการกั๊ยืมเงินหรือรับฝากเงินจากประชาชนทั่วไป โดยมีการจ่ายดอกเบี้ยหรือผลประโยชน์อย่างอื่นตอบแทนให้สูงเกินกว่าประโยชน์ที่ผู้กู้เงินหรือรับฝากเงินจะพึงหามาได้จากการประกอบธุรกิจตามปกติ โดยผู้กระทำได้ลวงประชาชนที่หวังจะได้ดอกเบี้ยในอัตราสูงให้นำเงินมาเก็บไว้กับตนด้วยการใช้วิธีการจ่ายดอกเบี้ยในอัตราสูงเป็นเครื่องล่อใจ แล้วนำเงินที่ได้มาจากการกั๊ยืมหรือรับฝากเงินรายอื่นๆ มาจ่ายเป็นดอกเบี้ยหรือผลประโยชน์ให้แก่ผู้ให้กู้ยืมหรือผู้ฝากเงินรายก่อนๆ ในลักษณะต่อเนื่องกัน ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการฉ้อโกงประชาชน เพราะเป็นที่แน่นอนอยู่แล้วว่าในที่สุดจะต้องมีประชาชนจำนวนมาก ไม่สามารถได้รับเงินต้นกลับคืนได้ และผู้กู้ยืมเงินหรือผู้รับฝากเงินไม่สามารถบังคับหรือติดตามให้มีการชำระหนี้ได้'

อนึ่งกิจการดังกล่าวนี้มีแนวโน้มจะขยายตัวแพร่หลายออกไปอย่างรวดเร็ว หากปล่อยให้มีการดำเนินการต่อไปย่อมจะเกิดผลร้ายแก่ประชาชนทั่วไป และจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อเศรษฐกิจของประเทศสมควรที่จะมีกฎหมายเพื่อปราบปรามการกระทำดังกล่าวกับสมควรวางมาตรการเพื่อคุ้มครองประโยชน์

ของประชาชนที่อาจจะได้รับความเสียหายจากการถูกลอกหลวง และโดยที่เป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนในอันจะรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศจึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้”

มาตรา 4 ของพระราชกำหนดฉบับนี้ได้บัญญัติ “ผู้ใด โฆษณาหรือประกาศให้ปรากฏต่อประชาชน หรือกระทำด้วยประการใดๆ ให้ปรากฏแก่บุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไปว่า ในการกู้ยืมเงิน ตนหรือบุคคลใดจะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนให้สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินพึงจ่ายได้ โดยที่ตนรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าตนหรือบุคคลนั้นจะนำเงินจากผู้ให้กู้ยืมเงินรายนั้น หรือรายอื่นมาจ่ายหมุนเวียนให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงิน หรือโดยที่ตนรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าตนหรือบุคคลนั้นไม่สามารถประกอบกิจการใดๆ โดยชอบด้วยกฎหมายที่จะให้ผลประโยชน์ตอบแทนพอเพียงที่จะนำมาจ่ายในอัตรานั้นได้ และในการนั้นเป็นเหตุให้ตนหรือบุคคลใดได้กู้ยืมเงินไป ผู้นั้นกระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน”

ผู้กระทำความผิดตามมาตรา 4 นี้ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาทและปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งหมื่นบาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่

11. พรบ.คณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2535

มาตรา 44 ทวิ “ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายสมเด็จพระสังฆราชต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา 44 ตรี “ผู้ใดใส่ความคณะสงฆ์ หรือคณะสงฆ์อื่นอันอาจก่อให้เกิดความเสื่อมเสียหรือความแตกแยก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

U

อกจากนี้นักข่าวยังควรต้องศึกษา พรบ.ภวญช.การศึกษา พ.ศ. 2457/ พรบ.ว่าด้วยเขตปลอดภยันในราชการทหาร พ.ศ. 2478 / พรบ.คุ้มครองความลับในราชการทหาร พ.ศ. 2483 / พรบ.ว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2495 / พรบ.ป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2495 และ พรบ.ข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ. 2528 เป็นต้น

ประวัติผู้เขียน

เกิดที่ อแม่สะเรียง จแม่ฮ่องสอน

การศึกษา รร.สามัคคีวิทยาการ, รร.แม่สะเรียง 'บริพัตรศึกษา', รร.วัดราชบพิศ, รร.เตรียมอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, รร.วิชาการหนังสือพิมพ์ของมูลนิธิธอมสัน ที่เมืองคาร์ดิฟ สหราชอาณาจักร

วุฒิ นิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประกาศนียบัตรวิชาการหนังสือพิมพ์ชั้นสูง โรงเรียนวิชาการหนังสือพิมพ์ของมูลนิธิธอมสัน

งานอาชีพ เริ่มทำงานหนังสือพิมพ์ครั้งแรกที่หนังสือพิมพ์กรุงเทพรายวันเมื่อพ.ศ.๒๕๐๒ ต่อมาได้ทำงานที่หนังสือพิมพ์หลักเมืองรายวัน และหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ทำหน้าที่ตั้งแต่ผู้สื่อข่าวสายต่างๆ ตลอดจนเป็นผู้เขียนคอลัมน์ ผู้เขียนบทบรรณาธิการ หัวหน้าข่าวการศึกษา หัวหน้าแผนกสารคดีและบทความ หัวหน้าข่าวการเมือง บรรณาธิการข่าวรองหัวหน้ากองบรรณาธิการ ปัจจุบันเป็นบรรณาธิการอาวุโสหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

งานเพื่อส่วนรวมในอดีต เคยเป็นเลขาธิการสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย เป็นผู้ร่วมก่อตั้งและเป็นนักหนังสือพิมพ์ไทยคนแรกที่ได้ดำรงตำแหน่ง ประธานสมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์อาเซียน เป็นผู้ร่วมก่อตั้งสมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย เคยได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการวิสามัญของสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาร่างพรบ.การพิมพ์หลายครั้ง ฯลฯ เคยได้รับแต่งตั้งจากรัฐบาลให้เป็นกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดและสำรวจความเสียหาย เนื่องในการชุมนุมกันระหว่างวันที่ ๑๗ ถึงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๓๕ (เหตุการณ์พฤษภาวิไล) และเป็นประธานคณะกรรมการคณะที่ ๓ ของคณะกรรมการดังกล่าวงานเพื่อส่วนรวมในปัจจุบัน

- กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ สภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์
- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันราชภัฏ สวนดุสิต
- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันราชภัฏ สวนสุนันทา
- กรรมการประจำสถาบันภาษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- กรรมการที่ปรึกษาประจำสาขาวิชานิติศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- กรรมการประเมินเอกสารการสอนชุดวิชากฎหมายและจริยธรรมสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ผู้บรรยายวิชาการเขียนบทบรรณาธิการและสารคดี ภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ผู้บรรยายวิชาการบริหารงานหนังสือพิมพ์และนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- กรรมการอำนวยการโครงการความสัมพันธ์ด้านสื่อมวลชนไทยกับประเทศต่างๆ
- ประธานสถาบันพัฒนาการหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย
- ที่ปรึกษาสมาคมผู้ปกครองและครู เดริยมอุดมศึกษา
- ที่ปรึกษาสมาคมธรรมศาสตร์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
- ที่ปรึกษาสมาคมนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ที่ปรึกษาถาวร สมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งอาเซียน
- ที่ปรึกษาสมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย
- ที่ปรึกษาสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย
- ที่ปรึกษาสมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย
- ประธานมูลนิธิเพื่อการศึกษา ไทยรัฐวิทยา ๓
- กรรมการมูลนิธิเพื่อโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ
- กรรมการมูลนิธิเสริมการศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- กรรมการมูลนิธิชมรมนิติศาสตร์ ม.ธ.๒๕๐๑
- กรรมการมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
- กรรมการมูลนิธิ เสฐียร พันธรั้งยี
- กรรมการมูลนิธิอิสรา อมันตกุล
- กรรมการพิจารณาบัญญัติศัพท์วิชาการหนังสือพิมพ์ ราชบัณฑิตยสถาน

เกียรติคุณ -ได้รับโล่ศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผู้บำเพ็ญประโยชน์แก่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ดีเด่น เมื่อพ.ศ.๒๕๒๓

-ได้รับการยกย่องจากสมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ให้เป็นนักหนังสือพิมพ์ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์มาด้วยความสุจริต เป็นนักหนังสือพิมพ์ดีที่ควรยกย่อง เมื่อพ.ศ.๒๕๓๕

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

-ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพาย ประถมาภรณ์มงกุฎไทย เมื่อพ.ศ.๒๕๒๔

สถาบันพัฒนาการหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

647 หมู่บ้านแฮปปี้แลนด์ทาวน์เฮ้าส์
คลองจั่น บางกะปิ กทม. 10240

 378-0981

15377

KR
24
ม447ค
2538

มานิจ สุขสมจิตร
คู่มือกฎหมายที่น่ารู้สำหรับนักข่าว

คู่มือกฎหมายน่ารู้สำหรับนักข่าว

ISBN 974-89131-1-2

9 789748 913117

C112

2430

40.00 บาท

หนึ่งในหนังสือคู่มือของโครงการส่งเสริมการรายงานข่าวเชิงสืบ
ของสถาบันพัฒนาการหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ร่วมกับ
มูลนิธิอาเซีย และมูลนิธิเฮนรี อาร์ ลูซ

 C.U. BOOK

คู่มือกฎหมายน่ารู้

9 789748 913117

C112 2430

1311

40.00